

10—21/6/1975.

A MINŐSÍTÉS MEGSZÜNT
az 1995. évi LXV. tv. 23. §-ára
figyelemmel

0025

Módoribbta: 26 | 47 min. pos.
5 | 78 min. at.
7 | 78 min. pos.

A SZEMÉLYZETI MUNKA RENDJE

26. sz.

10—21/6/1975.

A MINŐSÍTÉS MEGSZÜNT
az 1995. évi LXV. tv. 28. §-ára
figyelemmel

A MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG
BELÜGYMINISZTERISÉGE

38/1975. sz. rendelet

A SZEMÉLYZETI MUNKA RENDJE

Budapest, 1975. évi március hó 11-én.

Tárgy: A Személyzeti Munka Rendje.

10—21/6/1975.

A MINŐSÍTÉS MEGSZÜNT
az 1995. évi LXV. tv. 28. §-ára
figyelemmel

A MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG BELÜGYMINISZTERÉNEK

0 6 . s z á m ú

P A R A N C S A

Budapest, 1975. évi március hó 17-én.

Tárgy: A Személyzeti Munka Rendje.

A káder- és személyzeti munkára vonatkozó elvek egységes értelmezése és gyakorlati végrehajtása érdekében kiadom a BM Személyzeti Munka Rendjét és

m e g p a r a n c s o l o m :

1. A Belügyminisztérium szerveinél tovább kell emelni a káder- és személyzeti munka színvonalát, erősíteni a parancsnokoknak és a személyzeti szerveknek e munkáért érzett felelősségét. Ennek megfelelően:
 - a személyzeti munka irányítása és ellenőrzése a BM Hatásköri Listájában meghatározott vezetők feladata, ezt másra át nem ruházhatják;

- a személyzeti vezetőnek részt kell vennie a szerv vezetésének munkájában, meg kell hívni minden vezetői értekezletre, továbbá olyan tanácskozásokra, ahol személyi kérdéseket tárgyalnak;
 - megfelelő gondot kell fordítani a személyzeti munkát végzők politikai, szakmai képzésére és továbbképzésére.
2. A BM IV. főcsoportfőnök — a parancsnokok egyszemélyi felelőssége mellett — szervezze, végezze, segítse és ellenőrizze a Személyzeti Munka Rendjében foglaltak végrehajtását.
 3. A BM IV/II. csoportfőnök a Személyzeti Munka Rendjében meghatározott feladatok végrehajtásához szükséges iratok, okmányok készítésének és kiadásának, valamint az állományba kerülők ellenőrzésének szabályait mellékletben határozza meg.
 4. A személyzeti hatáskörrel rendelkező parancsnokok és a személyzeti szervek állománya részére a Személyzeti Munka Rendjét és mellékleteit, az egész személyi állomány részére a Személyzeti Munka Rendjét (mellékletek nélkül) a szakmai továbbképzés keretében oktatás tárgyává kell tenni.

Az oktatás megszervezéséről a BM IV. főcsoportfőnök gondoskodik.

5. Felkérem a párt-, a KISZ-szervezeteket és a szakszervezetet, hogy a káder- és személyzeti munkához a Személyzeti Munka Rendjében és jelen parancsomban foglaltak végrehajtásához nyújtsanak segítséget.

Jelen parancsossal kiadott Személyzeti Munka Rendje 1975. április 1-én lép hatályba. Ezzel egyidejűleg:

- a polgári állomány személyi ügyei intézésének szabályozására kiadott 2/1973. számú miniszteri utasítás, és végrehajtása tárgyában kiadott miniszterhelyettesi utasítás,
- a 03/1972. számú miniszteri paranccsal kiadott Személyzeti Munka Rendje,

- 10/1972. számú BMh utasítással kiadott Személyzeti Nyilvántartás Rendje,
- a BM személyi állománya adatainak gépesítésére kiadott 012/1973. számú BMh utasítás, valamint
- ezen parancsokkal kiadott Személyzeti Munka Rendjével ellentétes rendelkezések hatályukat veszítik.

BENKEI ANDRÁS s. k.,
belügyminiszter

Készült: 1630 példányban

Kapják: elosztó szerint.

TARTALOMJEGYZÉK

I. Fejezet Oldal

A	szolgálati viszony keletkezése	9
	A hivatásos állományba kinevezés feltételei	9
	Az állományba kinevezést kizáró okok	10
	Az állományba kinevezés iránti kérelem benyújtása és előzetes elbírálása	11
	Az állományba kinevezés előkészítése és végrehajtása	12
	A véglegesítés	16

II. Fejezet

A	szolgálati viszony megszüntetése	16
	A szolgálati viszony megszüntetésének egyes esetei	16
	A szolgálati viszony megszüntetésének általános szabályai	24
	A BM FÜV bizottság elé rendelés szabályai	25

III. Fejezet

Az	állomány utánpótlása és képzése	27
	A vezetői állomány utánpótlása	27
	Az állomány utánpótlása	28
	Az állomány belső utánpótlási bázisai	29
	Az állomány külső utánpótlása	29
	A külső utánpótlás bázisai	30
	A külső utánpótlás szervezése	30
	Az utánpótlás tervezése	31
	A képzés tervezése	33

IV. Fejezet

Az	állomány minősítése	36
-----------	----------------------------------	----

V. Fejezet

Előléptetés		42
	A soros előléptetés feltételei	42
	Eljárás soros előléptetésnél	44
	A soron kívüli előléptetés feltételei	44
	Eljárás soron kívüli előléptetésnél	45
	Az előléptetést kizáró okok	46

VI. Fejezet

A	kitüntetés adományozása	47
	Az egyes kitüntetések, és odaítélésük rendje	47
	A külföldi kitüntetések viselésének engedélyezése	51
	A kitüntetés adományozásának és visszavonásának közös szabályai	51

	VII. Fejezet	Oldal
A dícséret és jutalmazás		53
A jutalmazás rendje		54
	VIII. Fejezet	
Változások a beosztásban		56
A magasabb beosztása kinevezés		57
A megbízás és a helyettesítés		57
Az alacsonyabb beosztásba helyezés		58
Az áthelyezés		59
Az átminősítés		60
A vezénylés		60
Eljárás áthelyezés, átminősítés és vezénylés esetén		61
	IX. Fejezet	
A házasságkötés		62
	X. Fejezet	
A szolgálati idő megállapítása		64
Beszámítás munkaviszony alapján		64
Beszámítás jogszerző idő alapján		65
A beszámítást kizáró okok		67
A beszámítás igazolása		68
A szolgálati idő megállapításával kapcsolatos egyéb intézkedések		71
	XI. Fejezet	
A polgári állomány személyi ügyeinek intézése		72
Az állományba vétel		72
A munkaviszonyban állók ügyei		73
A munkaviszony megszüntetése		74
	XII. Fejezet	
A személyzeti- és kádernyilvántartás		75
A személyi anyag nyilvántartása		76
A személyzeti gépi nyilvántartás és adatszolgáltatás		80
A személyi és keresőkarton nyilvántartás		81
A személyi állományra vonatkozó parancsok nyilvántartása		81
A katonai nyilvántartás		83
A szolgálati-, a nyugdíjas igazolvány és a belépő nyilvántartás ..		84
Külön nyilvántartások		88
A változásjelentés		89
A kitüntetés- és jelvényt nyilvántartás		89
A szolgálati idő igazolásának szabályai		90
Vegyes rendelkezések		91
	XIII. Fejezet	
Általános rendelkezések		93

A SZEMÉLYZETI MUNKA RENDJE

A Személyzeti Munka Rendjének szabályait a káder- és személyzeti munka végzése során a hivatásos állományra és — a XI. és XII. Fejezetben foglaltak szerint — a polgári állományra kell alkalmazni.

I. Fejezet

A SZOLGÁLATI VISZONY KELETKEZÉSE

1. A belügyi szolgálat magasfokú politikai, erkölcsi szilárdságot, általános műveltséget és rátermettséget követel. Ezért a parancsnokok és a személyzeti szervek az állományba kinevezés során körültekintően bírálják el a kérelmező alkalmasságát.

A hivatásos állományba kinevezés feltételei

2. A hivatásos állományba vétel kinevezéssel történik. A hivatásos állományba (a továbbiakban: állományba) lehet kinevezni azt a politikailag, erkölcsileg megbízható magyar állampolgárt, aki:
 - a) büntetlen előéletű és feddhetetlen,
 - b) 18. életévét betöltötte,
 - c) férfiak esetében: ha katonai szolgálatot teljesített, vagy az alól végleg mentesítették, illetve a sorköteles kornál idősebb (ez esetben az előírt életkor betöltését követő év január 1. után lehet kinevezni),
 - d) 35. életévét nem haladta meg,
 - e) a belügyi szolgálatot élethivatásának tekinti és az azzal járó kötelezettségek teljesítését önként vállalja,

- f) legalább az általános iskola 8 osztályát, zászlósi, tiszti beosztásba kerülő a középiskolát elvégezte,
- g) egészségsileg alkalmas.
3. Ha a szolgálat érdeke megköveteli, a 2. pont d) és f) alpontjaiban felsorolt feltételek hiányában tisztes, tiszthelyettes és zászlós esetében az államtitkár vagy az illetékes miniszterhelyettes, tiszt és főtitst esetében a miniszter kivételt tehet.
4. Az állományba történő kinevezésnél — azonos feltételek esetén — előnybe kell részesíteni:
- a munkásmozgalmi múlttal rendelkezők,
 - az ellenforradalom leverésében résztvevők,
 - a párt- és társadalmi szerveknél dolgozók,
 - a hősi halottak,
 - a hivatásos állományúak,
 - a BM nyugállományúak és elhaltak, gyermekeit,
 - továbbá azokat, akik a tervezett beosztáshoz előirt iskolai végzettségél magasabb képesítéssel rendelkeznek.
5. Házastárs, szülő, gyermek, testvér (a továbbiakban: közvetlen hozzátartozók) közvetlen alá- és fölérendeltségi, illetve közvetlen munkatársi viszonyba nem kerülhetnek.
- Indokolt esetben a miniszter, az államtitkár és a miniszterhelyettesek kivételt tehetnek.

Az állományba kinevezést kizáró okok

6. El kell utasítani a kinevezési kérelmét annak:
- a) aki nem felel meg az 1971. évi 10. tvr. (a továbbiakban: Tvr.) 3. §-ában, a Tvr. belügyminiszteri végrehajtási utasítása (a továbbiakban: Ut.) 3—5. pontjában, továbbá a 2. pontban felsorolt követelményeknek, kivéve ha a 3. pontban felsorolt esetben a miniszter, az államtitkár vagy az illetékes miniszterhelyettes kivételt tett;

- b) aki önhibájából gyakran változtatta munkahelyét;
- c) akinek káros szenvedélye van;
- d) akinek családi és magánélete rendezetlen;
- e) akinek közvetlen hozzátartozóját — feltéve, ha kapcsolatot tart vele — állam elleni, béke és emberiség elleni vagy más súlyos bűncselekmény miatt elítéltek, vagy bűnöző életmódot folytat;
- f) akinek közvetlen hozzátartozója — feltéve, ha kapcsolatot tart vele — kapitalista országba távozott, és a Magyar Népköztársasággal szemben ellenséges tevékenységet fejt ki;
- g) akinek szolgálati viszonyát fegyveres erőnél, vagy testületnél a Tvr. 5. §. (2) bekezdés b)—e) illetve a Tvr. 6. §. c), Ut. 39. pont második fordulata alapján szüntették meg.

A g) alpont esetében zászlósoknál és tiszthelyetteseknél az államtitkár vagy az illetékes miniszterhelyettes, tiszteknél a miniszter kivételt tehet.

Az állományba kinevezés iránti kérelem benyújtása és előzetes elbírálása

7. Az állományba kinevezés iránti kérelmet írásban kell benyújtani. A kérelem tartalmazza: a kérelmező nevét, a szakterület megnevezését amelynek állományába kinevezését kéri, és a kinevezés iránti kérelmének indokait. A kérelemhez részletes önéletrajzot kell csatolni, amely a mellékletben felsorolt adatokat tartalmazza.

A kérelmet haladéktalanul továbbítani kell az illetékes személyzeti osztály vezetőjének.

8. Ha a kérelem és az önéletrajz adatai alapján a jelentkező a követelményeknek megfelel, a berendelő értesíti, hogy személyi igazolványát, katonakönyvét, iskolai végzettségét és szakképzettségét igazoló személyi okmányait hozza magával. Az illetékes vezető, parancsnok (a továbbiakban: parancsnok) és a személyzeti szerv megbízottja a rendelkezésre álló okmányok, a személyes beszélgetés és a szükséges alkalmassági vizsgálatok alapján foglaljon állást, hogy

a kérelmező rátermettsége, felkészültsége alapján megfelel-e a belügyi szolgálattal járó követelményeknek.

Ha a kérelmező alkalmas a tervezett beosztásra, tájékoztatni kell a hivatásos szolgálattal járó kötelezettségekről és jogokról, továbbá, hogy milyen beosztásba tervezik kinevezni.

9. Ha a kérelmező a feltételeknek megfelel és kérelmét fenntartja, köteles belügyi orvosi vizsgálaton megjelenni.
10. Ha a belügyi orvos a kérelmezőt hivatásos szolgálatra alkalmasnak minősíti, az illetékes személyzeti osztály kitölteti a felvételhez szükséges okmányokat, majd a mellékletben foglaltak szerint hajtja végre az ellenőrzést.

Az állományba kinevezés előkészítése és végrehajtása

11. Az ellenőrzés során keletkezett adatok értékelése és az alkalmasság elbírálása a közvetlen parancsnok és a személyzeti szerv együttes feladata, akik azt is vizsgálják, hogy a kérelmező családi körülményei, lakáshelyzete lehetővé teszik-e a szolgálat zavartalan ellátását.
12. Az illetékes személyzeti szerv vezetője a kinevezési javaslatot és a parancstervezetet az orvosi vélemény megérkezésétől számítva:
 - a) az előírt alapellenőrzés esetén 30,
 - b) az előírt bővített ellenőrzés esetén 45 napon belül köteles felterjeszteni a kinevezésre jogosult parancsnokhoz.

Az alap- és a bővített ellenőrzés körét a melléklet tartalmazza.

Határidő meghosszabbítására indokolt esetben az illetékes személyzeti osztály vezetője jogosult.

Ha a felvételi eljárás során az állományba vételt kizáró ok merül fel, vagy a belügyi szolgálat ellátására nem találják alkalmasnak, a jelentkezőt a kérelem elutasításának tényéről írásban kell értesíteni.

Ha az ellenőrzés során valamely nem feltétlen kizáró ok merült fel, és a mérlegelésnél a kinevezés mellett foglaltak

állást, ennek okát a javaslat megjegyzési rovatában fel kell tüntetni.

A kinevezést állományparancsban kell elrendelni.

13. A kinevezési parancstervezethez csatolni kell:

- a) a felvételi kérelmet és javaslatot,
- b) a szolgálati adatlapot, életrajzot,
- c) az információkat, környezettanulmányt,
- d) a kérdőjegy-összesítő lapot,
- e) 2 db 4×5 cm-es fényképet,
- f) a munkaviszony kezdetének megállapításához szükséges kérdőívet és az annak alapján kiállított igazolást,
- g) az alkalmasságról szóló orvosi igazolást,
- h) végleges kinevezés esetén a véglegesítési okmányt.

14. Az állományparancsban meg kell határozni:

- a kinevezés próbaidőre, vagy véglegesen történik-e,
- a kinevezés hatályát,
- a kinevezett első rendfokozatát,
- azt a szervet, amelynek állományába kinevezik,
- beosztását, munkaköri számát,
- beosztási illetményének összegét,
- ruhanormáját,
- szolgálati idejének (munkaviszonyának) kezdetét,
- személyi törzsszámát.

Ha a beosztásba történő kinevezés alacsonyabb parancsnoki hatáskörbe tartozik, akkor a beosztást, a munkaviszony kezdetét, a beosztási illetményt, a ruhanormát az erre jogosult parancsnok állományparancsban határozza meg.

15. Az Ut. 9. pontja alapján a hivatásos állományba kerülőket ideiglenes jelleggel (próbaidős szolgálatba) kell kinevezni.

A próbaidő tartama:

- a) tiszthelyettesi és zászlósi beosztásokba történő kinevezés esetén 6 hónap,
- b) tiszti beosztásba történő kinevezés esetén 1 év.

16. A próbaidőre történő kinevezéseknél az Ut. 16. pontja alapján:
- a) tiszthelyettesi beosztásba őrzetetői,
 - b) zászlósi beosztásba őrmesteri,
 - c) tiszti beosztásba zászlósi, rendfokozatba lehet kinevezni.
17. Az Ut. 17. pontja alapján a próbaidőre történő kinevezésnél magasabb rendfokozat adható, ha a jelentkező:
- a) tiszthelyettesi beosztásba kerül és középiskolát végzett, őrmesteri rendfokozatig,
 - b) zászlósi beosztásba kerül és az előírtnál magasabb iskolai végzettséggel vagy a beosztásának megfelelő szakképesítéssel rendelkezik, főtörzsőrmesteri rendfokozatig,
 - c) tiszti beosztásba kerül és egyetemi vagy főiskolai végzettséggel rendelkezik, törzszászlósi rendfokozatig.
- A fegyveres erők és testületek, valamint az állami tűzoltóság tartalék állományából felvetteket az ott elért rendfokozatba kell kinevezni.
18. A próbaidőst sikeres vizsga után elő lehet léptetni:
- a) tisztet a soron következő,
 - b) zászlósi beosztásban levőt zászlós,
 - c) tiszti beosztásban levőt,
 - ha középiskolai végzettséggel rendelkezik alhadnagyi,
 - ha egyetemi vagy főiskolai végzettséggel rendelkezik hadnagyirendfokozatba.
19. Próbaiddős szolgálat nélkül kell az állományba kinevezni:
- a) a határőrség állományába kerülőket,
 - b) a belügyi vagy katonai tanintézetek végzett hallgatóit,
 - c) belügyi ösztöndíjasként az egyetem, főiskola harmadik évfolyamát elvégzőket,
 - d) a fegyveres erők és testületek, valamint az állami tűzoltóság területi szervei hivatásos állományának átminősített tagját,

- e) a Belügyminisztérium kinevezett, illetve szerződéses polgári állományú tagjait,
- f) a párt- és tömegszervezetek ajánlása alapján vezetői beosztásba felvételre kerülőket,
- g) akinél az Ut. 11. pontja alapján az illetékes parancsnok a próbaidőtől eltekintett.

A d) alpontban felsoroltakat legalább az ott elért rendfokozatba kell kinevezni.

20. Az állományparancs jóváhagyása után a kérelmezőt 3 napon belül értesíteni kell kinevezésének hatályáról, rendfokozatáról, szolgálati helyéről, beosztásáról és szolgálata megkezdésének időpontjáról.

Munkaviszonyban álló esetében a kinevezésről a kinevezett munkahelyének vezetőjét is értesíteni kell, megjelölve azt az időpontot, amelyre a BM állományába való áttengedését kéri.

21. Az állományba kinevezett köteles a szerv vezetőjénél az állományparancsban megjelölt időpontban jelentkezni, esküt tenni, és az eskütételi jegyzőkönyvet aláírni.

22. A hivatásos szolgálat megkezdésével egy időben a közvetlen parancsnok gondoskodik a kinevezett felszereléséről. A személyzeti osztály lássa el szolgálati igazolvánnyal, és adja ki részére a szolgálati viszonyának kezdetét igazoló okmányt. Hadkötelesek esetében a kinevezésről értesíteni kell Budapesten a fővárosi kiegészítő, vidéken a megyei hadkiegészítési és területvédelmi parancsnokságot (a továbbiakban: illetékes kiegészítő parancsnokság).

23. Az állományba kinevezettel meg kell ismertetni szolgálati helyét, közvetlen parancsnokát és munkatársait. A közvetlen parancsnok — a szolgálati titok megőrzésének szem előtt tartásával — köteles meghatározni a kinevezett szolgálati feladatát, gondoskodni arról, hogy a szolgálat megkezdése előtt minimális alapkiképzésben részesüljön és eljátsssa a feladatok ellátásához szükséges ismereteket, segíteni abban, hogy rövid idő alatt beilleszkedjék új környezetébe.

A véglegesítés

24. A próbaidőst véglegesítés előtt egészségi alkalmassága megállapítása végett ismételt orvosi vizsgálatra kell küldeni.

A próbaidős szolgálatot ellátó az előírt tananyagból a külön utasításban meghatározottak szerint köteles vizsgát tenni. A vizsga után közvetlen parancsnoka készítse el jellemzését, amelyben javaslatot kell tenni a véglegesítésre, vagy alkalmatlanság esetén a szolgálati viszonyának megszüntetésére.

A véglegesítési parancstervezetet a személyzeti szerv készítse el, és a próbaidő letelte előtt 10 nappal terjessze fel a véglegesítésre jogosult parancsnokhoz.

A parancstervezethez mellékelni kell:

- a) a felvételi javaslatot,
- b) a jellemzést,
- c) a vizsgabizonyítványt,
- d) a véglegesítésre vonatkozó okmány-tervezetet,
- e) a véglegesítést közvetlen megelőző orvosi vizsgálati igazolást.

A próbaidőst a véglegesítésről a véglegesítési okmány átadásával egyidejűleg kell értesíteni.

II. Fejezet

A SZOLGÁLATI VISZONY MEGSZÜNTETÉSE

25. Az állomány tagjának szolgálati viszonyát a szolgálati érdekek elsődlegessége mellett, az egyéni érdek figyelembe vételével, emberségesen, a szocialista törvényesség szigorú megtartásával kell megszüntetni. A parancsnokok és a személyzeti szervek körültekintően járjanak el a szolgálati viszony megszüntetésével összefüggő intézkedéseik során.

26. A Tvr. 5. §. (1) bekezdése alapján, az Ut. 25. pontja szerint az állomány tagjának szolgálati viszonyát annak a hónap-

nak az utolsó napjával kell megszüntetni, amelyikben az 55. életévét betöltötte.

Ha az állomány tagjának szolgálatban való visszatartását nem rendelték el, a közvetlen parancsnok a szolgálat felső korhatárának elérése előtt 3 hónappal beszélje meg a nyugállományba helyezés tényét, idejét.

Készítse el a nyugállományba helyezési javaslatot, és azt a nyugállományba helyezés végrehajtása előtt 45 nappal terjessze fel.

27. A Tvr. 5. §. (2) bekezdése alapján „az (1) bekezdésben meghatározott életkor betöltése előtt is meg kell szüntetni a szolgálati viszonyát annak:

- a) aki a hivatásos szolgálatra egészségi okokból alkalmatlanná vált,
- b) aki a hivatásos szolgálatra méltatlanná vált,
- c) akit végrehajtandó szabadságvesztésre ítélték, kivéve, ha a bíróság azt katonai fogdában rendelte végrehajtani,
- d) akit lefokoztak,
- e) aki hivatásos szolgálati viszonyáról lemondott.”

28. A Tvr. 5. §. (2) bekezdés a) pontja alapján egészségi alkalmatlanság miatt az állomány tagjának szolgálati viszonyát akkor kell megszüntetni, ha az illetékes BM FÜV Bizottság a hivatásos szolgálatra egészségi okból alkalmatlannak minősítette.

A BM FÜV Bizottság elé rendelés szabályait a 46—48. pontok tartalmazzák.

A szolgálati kötelemekkel összefüggő baleset, sérülés vagy betegség miatt az állomány csökkent munkaképességűvé vált tagjának szolgálati viszonyát csak akkor lehet megszüntetni, ha:

- szolgálatképességének csökkenését az illetékes BM FÜV Bizottság véglegesnek minősítette és a nyugdíjjogosultsághoz szükséges feltételekkel rendelkezik,
- végrehajtandó szabadságvesztésre ítélték,
- lefokozták,

- fegyelmi fenytésül szolgálati viszonyának megszüntetését szabták ki,
- hivatásos szolgálatáról lemondott,
- szolgálati viszonyának megszüntetését kéri.

E feltételek figyelembe vételével a közvetlen parancsnok a BM FÜV Bizottság jogerőre emelkedett határozatának kézhezvétele után haladéktalanul tegyen javaslatot a szolgálati viszony megszüntetésére.

29. A Tvr. 5. §. (2) bekezdésének b) pontja alapján történő szolgálati viszony megszüntetése előtt az állomány tagjának a hivatásos szolgálatra való méltatlanná válása fegyelmi (becsületbíróági) eljárásban, vagy büntetőeljárás alapján állapítható meg.

A hivatásos szolgálatra méltatlanná válik az állomány tagja, ha:

- a) „alacsonyabb beosztásba helyezés”, vagy „rendfokozatban történő visszavetés”, „illetve rendfokozati várakozási idő meghosszabbítása” fenytés kiszabásától eltelt egy éven belül újabb súlyos fegyelemsértést követ el,
- b) olyan jellegű súlyos fegyelemsértést vagy bűncselekményt követett el, amely miatt további szolgálat ellátására alkalmatlan.

A szolgálati viszonynak e pont alapján történő megszüntetése esetén figyelembe kell venni a MNK Fegyveres Erőinek Szolgálati Szabályzata és a BM Fegyelmi Szabályzatának a rokkantakra, hivatásos szolgálatra egészségileg alkalmatlanná váltakra, valamint a szolgálati kötelekkel összefüggő baleset, sérülés, betegség esetére vonatkozó rendelkezéseit.

Ha a szolgálati viszony megszüntetése nem parancsnoki hatáskörben elbírált bűncselekmény miatt történik — és büntetés módja, illetve mértéke alapján a Tvr. 5. §. (2) bekezdés c) és d) pontjainak rendelkezéseit nem alkalmazzák — a méltatlanná válást a rendelkezésre álló bűnügyi iratok alapján a szolgálati viszony megszüntetésére irányuló javaslatban meg kell állapítani.

A szolgálati viszony megszüntetésére irányuló javaslatához csatolni kell az eljárás során keltkezett iratokat.

30. A Tvr. 5. §. (2) bekezdésének c) pontja alapján a szolgálati viszony megszüntetésének akkor van helye, ha az állomány tagját a bíróság jogerősen végrehajtandó szabadságvesztésre ítélve, kivéve, ha a bíróság azt katonai fogdában rendelte végrehajtani, vagy a miniszter kivételt tett.

A közvetlen parancsnok a jogerős bírói ítélet kézhezvétele után késedelem nélkül készítse el a szolgálati viszony megszüntetésére vonatkozó javaslatot és a jogerős bírói ítélet hiteles másolatával, illetve kivonatával együtt küldje meg az illetékes személyzeti osztálynak, tiszt, főtiszt esetében a BM Fegyelmi Osztálynak.

31. A Tvr. 5. §. (2) bekezdésének d) pontja alapján kell a szolgálati viszonyát megszüntetni az állomány azon tagjának, akit a bíróság jogerősen mellékbüntetésként közügyektől eltiltásra, illetve lefokozásra ítél, vagy az illetékes parancsnok fegyelmi fenytésül lefokozott.

A jogerős bírói ítélettel közügyektől eltiltott esetében a lefokozást a bírói ítéletre hivatkozással a szolgálati viszony megszüntetését elrendelő állományparancsban kell kimondani.

A jogerős bírói ítélettel lefokozott esetében a 30. pontban előírtak szerint kell eljárni.

Az e pont alapján történő szolgálati viszony megszüntetése esetén — a lefokozás fenytéséki kizabásánál — figyelembe kell venni a MNK Fegyveres Erőinek Szolgálati Szabályzatában és a BM Fegyelmi Szabályzatban foglalt, a rokkantakra, hivatásos szolgálatra egészségileg alkalmatlanná váltakra, valamint a szolgálati kötelmekkel összefüggő baleset, sérülés, betegség esetére vonatkozó rendelkezéseket.

A fegyelmi fenytésül kizabott lefokozás eljárási szabályait a BM Fegyelmi Szabályzat tartalmazza.

32. A Tvr. 5. §. (2) bekezdés e) pontja alapján a szolgálati viszonynak lemondással történő megszüntetése esetén az állomány tagja a lemondásra irányuló kérelmét (nyilatkozatát) szolgálati jegyen köteles előterjeszteni. Közvetlen parancsnoka a lemondót figyelmeztesse arra, hogy a szolgálati viszony lemondással történő megszüntetése esetén elveszti a leszerelési segélyre és a szolgálati lakás használatára vonatkozó jogosultságát, igényét az elismert szolgálati ide-

jének karkedvezményes időként való számítására, valamint arra, — ha szolgálati viszonya lemondása folytán nyugállományba helyezéssel szűnik meg — hogy nyugdíja 55. életévének betöltéséig vagy megrokknásig nem folyósítható. Figyelmeztetni kell arra is, hogy kötelezhető a kiképzésére fordított költségek visszatérítésére.

A szolgálati jegy tartalmazza a lemondott személy:

- nevét, rendfokozatát, születési évét, anyja nevét,
- szolgálati helyét, beosztását, belügyi szolgálatának kezdetét,
- a belügyi szolgálata alatt végzett párt-, állami- és szakmai iskolák felsorolását az iskolák időtartamának, a befejezés időpontjának és tagozatának (nappali — esti — levelező) megjelölésével,
- lemondásának okát,
- nyilatkozatát arról, hogy a lemondás jogkövetkezményeit ismeri.

A közvetlen parancsnok a szolgálati jegy alapján vizsgálja meg, hogy a Tvr. 5. §. (4) bekezdés a), illetve az Ut. 30. és 31. pontjában foglaltak szerint a lemondásnak van-e törvényes akadálya, továbbá, hogy az Ut. 33. és 34. pontja alapján a szolgálati viszony megszüntetésének elhalasztására van-e szükség, ha igen, milyen okból, valamint a kiképzési költségek visszatérítésének idokoltságát és mértékét.

A parancsnoki vélemény tartalmazza a fentiekkel kapcsolatban tett megállapításait, állásfoglalásait, a szolgálati viszony megszüntetésének javasolt határidejét.

A Tvr. 5. §. (4) bekezdésének b) pontja, valamint a Tvr. 35. §. (3) bekezdésében meghatározott esetekben a kiképzési költségek visszatérítésére a vonatkozó végrehajtási utasításban foglaltaknak megfelelően kell javaslatot tenni.

33. A Tvr. 6. §. alapján „meg lehet szüntetni a szolgálati viszonyát annak:

- a) aki a szolgálati viszonyának megszüntetését kéri,
- b) aki a szolgálati nyugdíjra jogosultsághoz szükséges szolgálati időt megszerezte, illetőleg ennek alapján szolgálati viszonyának megszüntetését kéri,

- c) akinek megfelelő foglalkoztatására szolgálatképességének csökkenése miatt nincs lehetőség,
- d) aki átszervezés során létszámfelettivé vált és a hivatásos szolgálatban ténylegesen eltöltött tíz év szolgálati idővel nem rendelkezik,
- e) akinek várakozási idejét meghosszabbították [Tvr. 12. §. (4) bekezdés c) pontja”].

34. A Tvr. 6. §. a), illetve az Ut. 37. pontja alapján a szolgálati viszony akkor szüntethető meg, ha azt az állománynak szolgálati nyugdíjra még nem jogosult tagja olyan különösen méltánylást érdemlő személyi, családi vagy más okból kéri, amely áthelyezéssel, átminősítéssel vagy más szolgálati intézkedéssel nem szüntethető meg.

A szolgálati viszony megszüntetésére irányuló kérelmet írásban kell előterjeszteni.

A közvetlen parancsnok a kérelmezőt köteles személyesen meghallgatni, előterjesztett indokait megvizsgálni. Ezt követően — ha a kérelem okaként megjelölt körülményeket saját hatáskörében megszüntetni nem tudja — a kérelmet a szükséges intézkedések megtételére vagy a szolgálati viszony megszüntetésére irányuló javaslattal terjessze fel.

Rendszerint nincs helye a kérelem teljesítésének, ha az állomány tagja tanulmányainak befejezése után legalább annyi időt nem töltött el szolgálatban, mint amennyit a Belügyminisztérium költségén kiképzésben, továbbképzésben vagy polgári szakképzésben — szolgálati beosztásának ellátásától függetlenül — részesült.

El kell utasítani a kérelmet, ha az elbírálás során az indokok nem bizonyultak megalapozottnak, vagy teljesítésük a szolgálati érdek sérelmével járna.

35. A Tvr. 6. §. b), illetve az Ut. 38. pontja alapján a szolgálati viszony akkor szüntethető meg, ha az állomány nyugdíjjogosultsággal rendelkező tagja minősítése szerint beosztásának ellátására alkalmatlan, vagy ha szolgálati viszonyának megszüntetését kéri, és annak teljesítése a szolgálat érdekébe nem ütközik.

Ha a szolgálati viszony megszüntetése alkalmatlanság miatt történik, a 36. b) alpontban foglalt szabályok szerint kell eljárni.

36. A Tvr. 6. §. c) pontja alapján az állomány tagjának szolgálati viszonyát meg lehet szüntetni: szolgálatképesség csökkenése miatt egészségi, illetve a minősítésben megállapított egyéb alkalmatlansági okból, ha más beosztásba helyezésre nincs lehetőség.

a) Ha a BM FÜV Bizottság az állomány tagját jelenlegi beosztásában egészségi okból alkalmatlannak minősítette, gondoskodni kell egészségi állapotának megfelelő beosztásba helyezéséről; elbocsátására akkor kerülhet sor, ha erre nincs lehetőség. Ha az érintett személy legalább 18 év szolgálati idővel rendelkezik, a szolgálati viszonyt megszüntetni csak a nyugdíjjogosultság megszerzése (20) év után lehet.

b) Beosztásra való alkalmatlanság miatt a szolgálati viszony megszüntetésének akkor van helye, ha az állomány nyugdíjjogosultsággal még nem rendelkező tagjának minősítésben konkrétan leírták kifogásolt hibáit, hiányosságait, határidőt szabtak azok kijavítására és az eredménytelenül telt el. A határidő egy évnél rövidebb, két évnél hosszabb nem lehet. A határidő leteltekor a közvetlen parancsnok az állomány tagjáról minősítés-kiegészítést köteles készíteni és javaslatot kell tennie a szolgálati viszony megszüntetésére.

c) A szolgálati viszonyt azonnal meg kell szüntetni, ha a minősítésben politikai, biztonsági, megbízhatatlansági okból kerül sor a beosztásba való alkalmatlanság megállapítására.

37. A Tvr. 6. §. d), illetve az Ut. 40. pontja alapján az állomány tagjának akkor szüntethető meg szolgálati viszonya, ha:

a) átszervezés során létszámfelettivé vált, és a hivatásos szolgálatban ténylegesen eltöltött 10 év szolgálati idővel nem rendelkezik,

b) beosztásba helyezése áthelyezéssel, átminősítéssel nem oldható meg, vagy

c) a felajánlott beosztást nem fogadta el.

38. A Tvr. 6. §. e) pontja alapján az állomány azon tagjának szolgálati viszonyát lehet megszüntetni, akinek rendfokozati várakozási idejét — minősítése szerint — a szolgálat nem megfelelő teljesítése miatt hosszabbították meg.

A várakozási idő lejártá után kiegészítő minősítést kell készíteni, és annak alapján kell dönten a várakozási idő újabb meghosszabbítását, az elbocsátást vagy az előléptetést illetően.

Nincs helye mérlegelésnek és meg kell szüntetni a szolgálati viszonyt, ha a várakozási időt hasonló okból másodszor is meghosszabbították és az is eredménytelenül telt el. Az eredménytelenséget ismételten kiegészítő minősítésben kell megállapítani.

39. Próbaidős szolgálat esetén az állomány azon tagjának kell szolgálati viszonyát megszüntetni, aki:

- az előírt vizsgát nem tette le eredményesen,
- egyéb okból nem felel meg a követelményeknek, vagy
- szolgálati viszonyának megszüntetését kéri.

A véglegesítésre jogosult parancsnok sikertelen vizsga esetén egyéni elbírálás alapján — 15. pontban foglalt időn belül — engedélyezheti a próbaidős pótvizsgára bocsátását.

A próbaidős szolgálatot teljesítő balesete, sérülése vagy betegsége esetén a próbaidő az egészségügyi szabadság ideje alatt, illetve az illetékes BM FÜV Bizottság jogerős döntéséig szünetel.

Ha az állomány tagja próbaidős szolgálat alatt olyan cselekményt követ el, amely a Tvr. 5. §. (2) bekezdés b) vagy d) pont alkalmazásával járhat, a szolgálati viszony megszüntetésénél figyelembe kell venni a MNK Fegyveres Erőinek Szolgálati Szabályzata és a BM Fegyelmi Szabályzatának ezzel kapcsolatos rendelkezéseit.

40. Nyugállományba helyezéssel kell megszüntetni szolgálati viszonyát az állomány azon tagjának:

- a) aki a nyugdíjjogosultsághoz szükséges szolgálati idővel rendelkezik,
- b) akinek munkaképességcsökkenése a 67 %-ot eléri vagy meghaladja.

Az a) — b) pont nem alkalmazható, és elbocsátással kell megszüntetni a szolgálati viszonyát — 22/1971. (VI. 1.) Korm.

számú rendelet 17. §. (1) bekezdésére hivatkozással — annak, akit a bíróság jogerősen az állam vagy a béke és az emberiség elleni szándékos bűntett miatt három évi, vagy egyéb szándékos bűntett miatt öt évi szabadságvesztésnél súlyosabb büntetésre ítélt.

A szolgálati viszony megszüntetésének általános szabályai

41. Nem lehet elbocsátani az állomány azon tagját — ideértve a próbaidőt is — aki kórházi kezelés alatt áll, vagy betegszabadságon van, kivéve, ha jogerősen végrehajtandó szabadságvesztésre, vagy lefokozásra ítélték, illetve hivatásos szolgálatról lemondott, vagy annak megszüntetését egészségügyi szabadságnak ideje alatt kéri.
42. A közvetlen előjáró feladatai a szolgálati viszony megszüntetésének végrehajtásakor:
 - a) az állomány tagjával ismertesse az állományparancsot és a szolgálati viszony megszüntetésének okait. Az ismertetés tudomásulvételét a beosztott — keltezéssel — aláírásával igazolja;
 - b) intézkedjen a leszerelő munkakörének átadására;
 - c) a munkakör átadása után a leszerelőt lássa el leszerelési lappal és utasítsa, hogy 24 órán belül szereljen le. Indokolt esetben — pl. ha attól lehet tartani, hogy fegyverével önmagában vagy másokban kárt tehet — fegyverzetét a parancs ismertetésekor vonja be, és azt az anyagi szolgálatnak küldje meg;
 - d) a leszerelővel beosztásától függetlenül titoktartási nyilatkozatot írasson alá, és azt haladéktalanul küldje meg az illetékes személyzeti osztálynak;
 - e) ellenőrizze a leszerelés végrehajtását.
43. A parancsnok utasítsa a leszerelőt, hogy munkakörének átadása után jelentkezzen:
 - a) az illetékes anyagi szervnél felszerelési és ruházati tárgyainak leadása;
 - b) a pénzügyi szervnél utazási igazolványainak (MÁV, autóbusz, villamosbérlet stb.) átadása, az illetményjárándóságok, a munkavállalói lap átvétele;

c). a személyzeti szervnél a szolgálati igazolvány leadása, a szolgálati viszony megszüntetésének a személyi igazolványba való bejegyzése és a munkaviszonyát igazoló okmány átvétele

végezt.

44. A személyzeti szerv kötelessége a leszerelés végrehajtásakor:

- a) vonja be a leszerelt szolgálati igazolványát,
- b) jegyezze be a leszerelő személyi igazolványába a szolgálati viszony megszüntetésének idejét,
- c) adja ki a munkaviszony igazolásáról szóló okmányt,
- d) a leszerelési kérelmet, javaslatot és titoktartási nyilatkozatot — fegyelmi elbocsátás esetén az összefoglaló jelentés egy példányát — a leszerelő személyi anyagába kell elhelyezni, és azt fogyaték nyilvántartásba venni,
- e) a leszerelésről értesítse a lakóhely szerint illetékes kiegészítő parancsnokságot a 223. pontban meghatározott okmányok egyidejű megküldésével.

A BM központi állományba tartozók tekintetében az említett feladatok végrehajtása a IV/II. Csoportfőnökség Nyilvántartó Osztálya hatáskörébe tartozik.

45. A hivatásos állományból leszereltek polgári életbe történő elhelyezését az illetékes parancsnokok és személyzeti szervek támogassák. Segítsék elő, hogy a leszereltek lehetőleg szakképzettségüknek, képességüknek, egészségi állapotuknak megfelelő munkakörbe helyezkedjenek el.

A BM FÜV Bizottság elé rendelés szabályai

46. A személyi állomány hivatásos tagját orvosi felülvizsgálati eljárás alá kell vonni, ha:

- a) betegsége (balesete) egészségi állapotában olyan végleges fogyatkozást hozott létre, melynek következtében beosztásának ellátására alkalmatlan;

- b) egészségi állapota miatt a szolgálatilag illetékes parancsnok, a területileg illetékes BM orvos vagy BM Egészségügyi Intézet azt szükségesnek tartja. A hivatásos állomány szabadságáról szóló külön utasítás alapján a betegség hatodik, tbc-s megbetegedés esetén tizenkettedik hónapjában az állomány tagját az illetékes orvosi felülvizsgáló bizottság elé kell utalnia;
 - c) a felülvizsgálatra rendelést az érintett személy maga kéri azzal, hogy a beosztásával járó feladatokra magát egészségi állapota miatt alkalmatlannak tartja.
47. A 46. pontban meghatározott esetekben az orvosi felülvizsgálatot a szolgálatilag illetékes parancsnok, a területileg illetékes BM orvos és személyzeti szerv együttes javaslata alapján az országos (kormányőrség) parancsnokok, megyei (budapesti) rendőr-főkapitányok, csoportfőnökök, önálló osztályvezetők, országos parancsnokok területi szerveinek parancsnokai, valamint az említett beosztásokkal egy tekintet alá eső, illetőleg ennél magasabb beosztású vezetők rendelhetik el.
48. A BM FÜV Bizottság elé rendelésről a javaslatot 2 példányban kell elkészíteni. Ha a Bizottság határozata alapján a szolgálati viszony megszüntetésére kell intézkedni, a javaslat másodpéldányát a parancstervezetkezhez kell csatolni.
- A javaslatnak tartalmaznia kell, hogy:
- a) a felülvizsgálatra javasolt hivatásos állományú személyt egészségi állapota milyen mértékben befolyásolja beosztásának ellátásában,
 - b) az elmúlt három évben évenként mennyi időt töltött egészségügyi szabadságon,
 - c) szociális körülményeit, valamint
 - d) könnyebb beosztásba, munkakörbe helyezésére van-e lehetőség (a beosztás, munkakör megjelölésével).
- A felülvizsgálatra javasolt beosztottat a szolgálatilag illetékes parancsnoka köteles tájékoztatni a felülvizsgálat elé rendelésről és annak okáról, valamint felhívni figyelmét az ezzel kapcsolatos teendőire és törvényes jogaira.

AZ ÁLLOMÁNY UTÁNPÓTLÁSA ÉS KÉPZÉSE

49. A Belügyminisztérium és szervei vezetői és beosztotti állományának tervszerű utánpótlására, a káderek kiválasztására és képzésére az állami személyzeti munkára vonatkozó minisztertanácsi határozatban foglaltak szolgálnak alapul. A külső- és belső utánpótlás útján történő kinevezéseknél, felvételeknél következetesen érvényesíteni kell a munkakörökhöz előírt képesítési és alkalmassági követelményeket.

A vezetői állomány utánpótlása

50. A BM szerveivel a feladatok végrehajtásának megszervezéséhez, irányításához, a személyi állomány hatékony neveléséhez eszmeileg szilárd, politikailag megbízható, magasan képzett, szocialista emberi, erkölcsi tulajdonságokkal és magatartással rendelkező vezetőkre van szükség.

Ezért:

- a) vezetői beosztásba történő kinevezésnél — a munkakör sajátosságainak megfelelően — következetesen érvényesíteni kell a politikai, a szakmai és a vezetői alkalmasság hármas követelményét,
- b) a vezetők kiválasztásánál és megítélésénél meg kell követelni a tárgyilagos értékelést és sokoldalú mérlegelést. A döntésekhez a többi vezető és a közvetlen munkatársak, beosztottak véleményéről is tájékozódni kell,
- c) a vezetői beosztások betöltésének előkészítése során lehetőleg több személyt kell javaslatba hozni, hogy a döntésre jogosult vezető a több alkalmas jelölt közül a legátermettebbet választhassa,
- d) a vezetői utánpótlást elsősorban belső előléptetés útján kell megoldani — fokozottabb figyelmet fordítva a nőkre és a fiatalokra. Biztosítani kell, hogy az arra alkalmas helyettesek köréből az eddiginél nagyobb számban kerüljön ki a vezetői utánpótlás.

51. A vezetői állomány utánpótlásának bázisai:

- a) a belső utánpótlás bázisát képezik:
 - bonyolult és nagyobb felelősséggel járó feladatok

ellátására alkalmas parancsnokok, beosztottak, párt-, tömegszervezeti tisztségviselők,

- az SZKP és az MSZMP Politikai Főiskoláját végző hallgatók,
- a Szovjetunió belügyi és állambiztonsági főiskoláját végző hallgatók,
- a Rendőrtiszti Főiskolát és Zrínyi Miklós Katonai Akadémiát végző hallgatók.

b) a külső utánpótlás bázisát képezik:

- a társadalmi és tömegszervezetek függetlenített apparátusa,
- egyetemet, főiskolát, katonai főiskolát végző hallgatók,
- a pártszervek által a BM szerveihez vezetői beosztásra javasolt káderek,
- az ipari üzemek, kutatóintézetek felsőfokú képesítéssel rendelkező tagjai,
- olyan, közéletben jártas munkások és parasztok, akik munkájuk során új, magasabb feladatok megoldásához szükséges tudást szereztek és így vezető beosztásra alkalmasak.

Az állomány utánpótlása

52. A BM központi szervei, az országos parancsnokságok, a rendőr-főkapitányságok irányító, ellenőrző beosztásaiba, a személyzeti apparátusba, valamint az állambiztonsági operatív és vizsgálati szervekhez elsősorban több éves szakmai gyakorlattal rendelkező, politikailag kipróbált személyeket kell helyezni.

A parancsnokok kötelesek a bonyolultabb belügyi feladatok ellátására alkalmas beosztottakat utánpótlási tartalékként kezelni. A személyzeti szervek az utánpótlási és képzési tervek alapján kísérik figyelemmel a magasabb beosztásra, a bonyolultabb munkakör betöltésére alkalmas beosztottak fejlődését, és a szolgálat érdekét figyelembe véve kezdeményezték átcsoportosításukat.

Az állomány belső utánpótlási bázisai

53. Főtiszti és tiszti beosztásokban:

- a) Zrínyi Miklós Katonai Akadémiát, Rendőrtiszti Főiskolát és katonai főiskolát végző hallgatók,
- b) belügyi tiszti iskolát végző hallgatók,
- c) azok a zászlósok, tiszthelyettesek, akik a tiszti beosztások betöltéséhez előírt alkalmassági és képesítési követelményeknek megfelelnek,
- d) egyetemek, főiskolák BM állományba kinevezett ösztöndíjas hallgatói,
- e) a kinevezett és szerződéses polgári állomány azon tagjai, akik a 2. pontban előírt feltételeknek és a meghatározott feladathoz az alkalmassági és képesítési követelményeknek megfelelnek,
- f) a belügyi szerveknél működő párt- és tömegszervezeti tisztségviselők, aktivisták.

54. Zászlósi, tiszthelyettesi beosztásokban:

- a) BM tiszthelyettes- (zászlós) képző iskola végzős hallgatói,
- b) BM szaktiszthelyettes- (zászlós) képző iskola végzős hallgatói,
- c) középiskolát végzett tiszthelyettesi, illetve tisztési állomány,
- d) a kinevezett és szerződéses polgári állomány azon tagjai, akik a 2. pontban előírt, és a zászlósi, tiszthelyettesi beosztások betöltéséhez szükséges alkalmassági és képesítési feltételeknek megfelelnek.

Az állomány külső utánpótlása

55. A parancsnokok és a személyzeti szervek az állomány külső utánpótlása során tevékenységüket azokra a területekre összpontosítsák, ahonnan a belügyi szolgálatra alkalmas személyeket nagyobb számban lehet kiválasztani.

A külső utánpótlás bázisai

56. Főtiszti és tiszti beosztásokba:

- a) a fegyveres erők és testületek tartalékos tisztjei,
- b) egyetemet, főiskolát végző hallgatók,
- c) az ipari üzemek, kutatóintézetek felsőfokú képesítéssel rendelkező tagjai,
- d) a társadalmi és tömegszervezetek függetlenített apparátusának tagjai,
- e) a párt- és KISZ szervezetek által hivatásos szolgálatra javasolt személyek.

57. Zászlósi és tiszthelyettesi beosztásokba:

- a) KISZ szervezetek,
- b) a Néphadsereg és a BM Határőrség sorállománya,
- c) a belügyi szervek munkáját segítő önkéntes csoportok,
- d) az ipari üzemek, intézmények és termelőszövetkezetek tagjai.

A külső utánpótlás szervezése

58. A BM és a Néphadsereg sorállományából toborzást a BM és a Néphadsereg illetékes parancsnokságaival együttműködve a kiképzési időszak befejezése, illetve a leszerelés előtt 90 nappal kell megkezdeni.

Fokozott figyelmet kell fordítani a tiszties iskolára vezényelték, a szolgálatukat jól teljesítők és példás magatartást tanúsítók megismerésére.

A sorállomány körében fel kell kelteni a belügyi szolgálat iránti érdeklődést. A szükséges mértékben tájékoztatást kell adni a hivatásos szolgálattal járó kötelezettségekről, jogosultságokról, és az egyes szakterületek feladatairól, hogy kellően felkészülhessenek a hivatásos szolgálatra.

A jelentkezőket elsősorban azokhoz a szervekhez kell irányítani, ahol létszámhiány van. A kérelmet annak a szervnek a személyzeti osztályához kell megküldeni, ahová a jelentkező a kinevezését kéri.

A sorállomány körében folytatandó toborzás tervszerű előkészítését és megszervezését a BM IV/II. csoportfőnök irányítsa. A végrehajtást a szakterületek parancsnokai és a területi szervek személyzeti osztályainak beosztottai önállóan végezzék.

Az utánpótlás bázisául számításba vett üzemek, intézmények, tanintézetek igazgatóival, személyzeti, munkaügyi, tanulmányi osztályainak vezetőivel a parancsnokok és személyzeti szervek tartsanak rendszeres kapcsolatot.

A kinevezésre javasoltak megismeréséhez, kiválasztásához kérjék a párt- és KISZ-szervezetek segítségét.

59. A magasabb képzettséggel rendelkező személyek kinevezésének elősegítése érdekében az egyetemek, főiskolák nappali tagozatain tanuló hallgatóival tanulmányi ösztöndíj-szerződést lehet kötni.

A szerződéskötés és a kinevezés részletes szabályait külön parancs tartalmazza.

60. Ahol a szolgálati érdekeknek megfelel, a Belügyminisztérium egyes hivatásos, polgári, valamint tanintézeti hallgatói állományának folyamatos feltöltését pályázati felhívás kibocsátása útján is elő kell segíteni.

A pályázati felhívás részletes szabályait külön utasítás tartalmazza.

Az utánpótlás tervezése

61. Az állomány tervszerű és folyamatos biztosítása érdekében:

- a) a központi szervek alosztályvezetői, országos (kormány-őrség) parancsnoksági, megyei (budapesti) rendőr-főkapitányság osztályvezetői, járási, városi, városi és járási, kerületi kapitányságvezetői, határőr kerületparancsnoki, Forradalmi Készenléti Rendőri Ezred zászlóaljparancsnoki és ennél magasabb parancsnoki beosztások pótlására káderutánpótlási és képzési,
- b) az a) alpontban nem érintett parancsnoki és beosztotti állomány pótlására utánpótlási és képzési terveket kell készíteni.

A tervek 5 éves időtartamra készülnek (első alkalommal 1975-ben). A tervidőszak első évét konkrét, névszerinti bontásban is el kell készíteni.

A terveket a szükséges módosítások elvégzése és a következő évi konkrét, névszerinti tervek elkészítése céljából évenként felül kell vizsgálni.

Parancsnoki kádertartalékként azokat a személyeket kell számításba venni, akik képzettségük, rátermettségük alapján ilyen beosztás ellátására alkalmasak, illetve az előírt iskola elvégzése után azzá válnak.

A terv készítésére kötelezett parancsnokok saját szükségletükön túl tartalékként vegyék figyelembe mindazokat, akik magasabb beosztásra alkalmasak, vagy az előírt iskola elvégzése után azzá válnak.

62. A terveket az országos (kormányórság) parancsnokok, csoportfőnökök, budapesti és megyei rendőr-főkapitányok, önálló osztályvezetők és ezekkel azonos szintű parancsnokok kötelesek elkészíteni.

A 61/a. alpontban meghatározott káderutánpótlási és képzési terveket a IV/II. Csoportfőnökség útján jóváhagyásra az államtitkárhoz, illetve az illetékes miniszterhelyetteshez kell felterjeszteni.

A IV/II. csoportfőnök — a 61/a. alpontban megjelölt tervek figyelembevételével — elkészíti a központi szervek önálló osztályvezetői és ennél magasabb beosztások pótlására a káderutánpótlási és képzési tervet, és azt jóváhagyásra a személyügyi miniszterhelyettes útján a miniszterhez terjeszti fel.

A 61/b. alpontban meghatározott utánpótlási és képzési terveket a szerv parancsnoka hagyja jóvá. Jóváhagyás után a IV/II. Csoportfőnökségnek kell megküldeni.

A képzési terveket mindkét kategóriában két példányban kell felterjeszteni, illetve megküldeni.

A tervek tartalmazzák: a nyugállományba helyezés, elbocsátás, magasabb beosztásba helyezés stb. következtében keletkezett utánpótlási szükségletet — évenkénti bontásban. A várható fogyaték pótlására tervezett utánpótlást beosztásonként fel kell tüntetni, megjelölve az utánpótlás belső és külső bázisait.

A terveket az e célra rendszeresített nyomtatványokon kell elkészíteni úgy, hogy azok a legfontosabb személyi adatokon túl tartalmazzák:

- a) a tartaléknak tervezett — szintek és területek szerinti — beosztások betöltésére való alkalmasságát, a pontos beosztás és idő meghatározása nélkül,
- b) a képzésére és továbbképzésére vonatkozó elgondolásokat — a tervezett beosztás és az alkalmasság figyelembe vételével — úgy, hogy biztosítva legyen a politikai és szakmai képzés összhangja,
- c) a vezetői alkalmasság kifejlesztését elősegítő megbízásokat,
- d) a kádertartalékokkal szemben támasztott — minősítésükben rögzített — feladatok és egyéb elvárások végrehajtásának, fejlődésük ellenőrzésének módszerét, a közvetlen vezető ezirányú feladatait.

A terveket felterjesztés, illetve jóváhagyás előtt vezetői értekezleten meg kell tárgyalni.

A tervekhez értékelő jelentést kell csatolni, amely tartalmazza:

- az előző évi tervek végrehajtását,
- a perspektivikus és a konkrét tervektől való eltérést részletes indokolással,
- a tárgyévre szóló tervek változtatásának szükségességét, a változtatás okát.

Az 5 éves, valamint az egy éves — konkrét, névszerinti — tervek felterjesztésének, illetve megküldésének határideje a készítés évének november 30. napja.

A képzés tervezése

63. A tervek képzésre, továbbképzésre vonatkozó részei terjedjenek ki azokra, akik:

- a) tudományos (aspiráns) képzésre alkalmasak,
- b) a jelenlegi, illetve a tervezett beosztásukhoz az előírt képzettséggel nem rendelkeznek és beiskolázásuk lehetséges, illetve szükséges,

c) rátermettségük alapján megfelelő iskola elvégzése után alkalmassá válnak magasabb beosztásra vagy nagyobb feladatok ellátására,

d) tiszthelyettesi és zászlósi beosztásokba kiválóan megállják helyüket és az előírt iskola elvégzése után alkalmassá válnak tiszti beosztás betöltésére.

64. Általában nem lehet kötelezni felső- vagy középfokú iskola elvégzésére a 40. életévüket betöltötteket.

Indokolt esetben, parancsnoki kezdeményezésre a jelölt egyetértésével vagy kérelmére, a szolgálati érdekekkel összhangban a 40. életévüket betöltöttek is beiskolázhatók.

A személyügyi miniszterhelyettes egyes szakterületek vagy beosztások vonatkozásában — az államtitkár, illetve az illetékes miniszterhelyettes egyetértésével — a fentiektől eltérően rendelkezhet.

65. Az iskolára javasoltak esetében meg kell határozni az iskolatípust, a szakot és a tagozatot.

Az éves tervekben személy szerint fel kell tüntetni azokat, akik a tervévben kezdik el tanulmányaikat.

66. A tervezésnél figyelembe kell venni a tanintézetek egy- másra épültségét. Ennek megfelelően az alábbi iskolákra lehet tervezni:

a) belügyi iskolák:

- Rendőrképző Iskola,
- Kun Béla Rendőr-tiszthelyettesképző Iskola,
- Kutyavezetőképző Iskola,
- BM Határőr Tiszti Továbbképző és Tiszthelyettesképző Iskola,
- belügyi tisztképző iskolák,
- Rendőrtiszti Főiskola,
- SZU állambiztonsági és belügyi főiskolái, iskolái és továbbképző tanfolyamai,

b) katonai tanintézetek:

- a Néphadsereg tiszthelyettesképző iskolái,
- Kossuth Lajos Katonai Főiskola,
- Zalka Máté Katonai Műszaki Főiskola,

- Kilián György Repülő Műszaki Főiskola,
- Zrínyi Miklós Katonai Akadémia,

c) pártiskolák:

- 5 hónapos marxista-leninista esti közép fokú iskola,
- 5 hónapos,
- 1 éves pártiskolák,
- Marxizmus—Leninizmus Esti Egyetem,
- Marxizmus—Leninizmus Esti Egyetem szakosító,
- MSZMP Politikai Főiskola,
- SZKP Főiskola,

d) állami közép- és felsőfokú tanintézetek.

67. Rendőrképző Iskolára azokat kell tervezni, akik 1 hónapos alapkiképzésben részesültek, a próbaidős szolgálatukat le-töltötték és sikeres vizsgát tettek, valamint a végleges jel-leggel kinevezettek.

68. Tiszthelyettesképző Iskolára általában azokat kell tervezni, akik az alapfokú iskolát elvégezték, és beosztásuk ellátá-sához tiszthelyettesképző iskolai végzettség van előírva, illetve az iskola elvégzésével ilyen beosztás betöltésére alkalmassá válnak.

69. Belügyi tisztképző iskolára kell tervezni:

- a) akik tiszti beosztásban vannak és e beosztásban tartósan kívánják őket foglalkoztatni,
- b) akik a tiszthelyettesképző iskolát elvégezték, középis-kolai végzettséggel rendelkeznek, beosztásukban ki-válóan megállják helyüket és az iskola elvégzése után alkalmassá válnak tiszti beosztásra.

A Kossuth Lajos Katonai Főiskolára, a Zalka Máté Katonai Műszaki Főiskolára, a SZU Határőrparancsnoki Főiskolára, a BM Tartalékos Tisztképző Iskolára a polgári életből — pályázat útján — érettségivel rendelkező fiatalokat kell tervezni.

70. A Rendőrtiszti Főiskolára, a Zrínyi Miklós Katonai Aka-démiára, valamint a SZU állambiztonsági és belügyi főis-koláira azokat a parancsnokokat és speciális belügyi szak-képzettséget igénylő munkaterületeken szolgálatot teljesítő

beosztottakat kell tervezni, akiknek beosztásukhoz felsőfokú képesítés van előírva, vagy ilyen beosztásra az iskola elvégzése után alkalmassá válnak.

71. Az SZKP és az MSZMP Politikai Főiskoláira azokat a parancsnokokat kell tervezni, akik legalább egy éves pártiskolai szintnek megfelelő politikai képzettséggel rendelkeznek, közép- vagy felsőszintű vezetői beosztásban teljesítenek szolgálatot, illetve az iskola elvégzése után ilyen beosztás ellátására alkalmassá válnak.
72. Az állomány tagjai olyan állami főiskolára, egyetemre — fakultásra — tervezhetők, amely beosztásukhoz elő van írva, vagy a tervezett beosztásukhoz az iskola elvégzése szükséges.

Az állománynak az előző bekezdésben nem érintett tagja kérelmére — egyéni elbírálás alapján — a szolgálati érdek figyelembevételével állami iskolára beiskolázható.

Az egy éves névszerinti iskoláztatási terv jóváhagyása után a beiskolázás tényét a tervben érintett személyekkel a közvetlen parancsnok útján közölni kell.

73. A személyügyi szervek ellenőrizték a tervek végrehajtását, a parancsnokokkal együtt biztosítják a kádertartalékok nevelését, felkészítését, hogy az arra alkalmas káderek képzettségüknek és képességüknek megfelelő szakterületekre és beosztásokba kerüljenek.

A vezetői és egyéb továbbképző tanfolyamok szervezése a szakterületek parancsnokainak és a tanulmányi szerveknek a feladata.

IV. Fejezet

AZ ÁLLOMÁNY MINŐSÍTÉSE

74. A Tvr. 24. §-a alapján az állomány tagját szolgálatának, politikai és erkölcsi magatartásának értékelése és fejlődésének elősegítése céljából rendszeres időközönként minősíteni kell.

A minősítés a káder- és személyzeti intézkedések alapvető dokumentuma, az abban foglalt megállapítások befolyást

gyakorolnak a minősített jelenlegi és jövőbeni magatartására, fejlődésére. Elkészítésére és ismertetésére különös gondot kell fordítani.

Az állomány tagját érintő intézkedésnél a minősítést kell alapul venni.

75. Az állományba próbaidőre kinevezettekről a véglegesítéskor, a végleges jelleggel kinevezettekről egy év szolgálat elteltével jellemzést kell készíteni.

A jellemzés tartalmazza: a belügyi szolgálatra való alkalmasságot, rátermettséget, hivatástudatot, politikai felkészültséget, képzettséget, jellembeli tulajdonságokat, a továbbképzés formáját, az ezzel kapcsolatos javaslatokat, családi és szociális körülményeket.

A jellemzést a készítő parancsnok, az illetékes személyzeti szerv, pártszerv képviselője írja alá, és azt az állomány tagjával ismertetni kell.

A jellemzést követően 3 évi szolgálati idő elteltével alapminősítést kell készíteni.

Kiegészítő minősítést kell készíteni:

- a) parancsnoki beosztásban és tisztek esetében az alapminősítést követő 4 évenként;
- b) a tiszthelyettesi, zászlósi állománynál az alapminősítést követően 6 évenként.

76. A 75. a) alpontban felsoroltak esetében az ötvenedik, a 75. b) alpontban felsoroltak esetében a negyvenötödik életévüket betöltöttekről csak a 81. pontban meghatározott esetekben, továbbá akkor kell kiegészítő minősítést készíteni, ha a 77—78. pontban megjelölt körülményekben lényeges változás történt.

Az MSZMP KB hatáskörébe tartozó parancsnokok minősítését 3 példányban kell elkészíteni;

— 2 példányt a IV/II. Csoportfőnökségnek,

— 1 példányt az illetékes pártszervnek

kell megküldeni.

A területi pártbizottságok hatáskörébe tartozó parancsnokok esetében a minősítést 2 példányban kell elkészíteni,

- 1 példányt a IV/II. Csoportfőnökségnek,
 - 1 példányt az illetékes pártszervnek
- kell megküldeni.

A járási, a városi, a városi és járási, a budapesti kerületi rendőrkapitányságoknál a tisztekről és tiszthelyettesekről a minősítéseket két példányban kell készíteni,

- az eredeti példányt a személyi anyaggyűjtőbe kell elhelyezni,
- a másodpéldány a szerv parancsnokánál marad.

77. Az alapminősítés legyen részletes, a kiegészítő minősítés pedig főleg azokat a változásokat tartalmazza, amelyek az alapminősítéshez vagy az előző kiegészítőminősítéshez képest bekövetkeztek.

Az alapminősítés teljes egészében, a kiegészítőminősítés pedig megfelelő mértékben tartalmazza a minősített:

- a) szocializmusához való hűségét, elvi szilárdságát, politikai felkészültségét,
- b) az általa végzett munka színvonalát, munkateljesítményét, munkaterületének ismeretét, hivatástudatát, rátermettségét, kezdeményezőképességét, önállóságát, felelősségvállalását,
- c) szakmai-katonai ismereteinek és általános műveltségének színvonalát,
- d) jellembeli tulajdonságait, munkatársi kapcsolatának, munkahelyén kívüli magatartásának, társadalmi, magán- és családi életének jellemző vonásait,
- e) hibáit, hiányosságait és azok okait,
- f) továbbfejlődésének követelményeit, képzésének módját,
- g) a minősítés megállapítása alapján további feladataira, alkalmasságára vonatkozó következtetéseket.

78. A parancsnoki beosztásban szolgálatot teljesítő minősítésében a 77. pontban felsoroltakon kívül értékelni kell:

- a) a vezetőkkel szemben támasztott hármas követelmény érvényesülését, a párt- és társadalmi szervekkel való együttműködését,

b) hogyan foglalkozik alárendeltjeivel, milyen követelményeket támaszt velük szemben, hogyan segíti őket feladataik megoldásában, mennyire igényli munkatársai, beosztottai véleményét, javaslatait, miként biztosítja beosztottainak fejlődését és a vezetői utánpótlást,

c) milyen a vezetése alatt álló állomány munkájának eredményessége, politikai helytállása, erkölcsi-fegyelmi színvonala.

79. A kiegészítő minősítésekben összegezni kell az előző minősítés főbb megállapításait és értékelni, hogy az abban meghatározott feladatok milyen mértékig valósultak meg.

80. A jóváhagyó parancsnok a személyzeti szerv tájékoztatása alapján a minősítések sorrendjét név szerint, éves ütemtervben határozza meg.

81. A 74. pont alapján a minősítettek körülményeiben bekövetkezett változásoknál

a) kiegészítő minősítést kell készíteni az előző minősítés időpontjától függetlenül:

— a beosztás ellátására alkalmatlanságnál a hibák kijavítására adott határidő megállapítása és lejárta (35. pont 1. fordulat, 36. pont b) alpont);

— várakozási idő meghosszabításának lejárta, második meghosszabítása és annak lejárta (38. pont);

— alacsonyabb beosztásba helyezésnél a beosztás ellátására alkalmatlanság megállapítása (142. pont), előírt képesítés, vagy a 93. pont szerinti elismerés hiánya (143. pont), fegyelmi fenytésként alacsonyabb beosztásba helyezett eredeti beosztásba visszahelyezése (145. pont);

— képesítésnek a 93. pont alapján történő elismerése;

— egy évesnél hosszabb időtartamú BM iskola nappali tagozatának befejezése (82. pont)

esetében,

b) kiegészítő minősítést kell készíteni, ha az előző minősítés 2 évnél korábban készült:

— vezetői beosztásba kinevezés,

— várakozási idő meghosszabbítása (104. pont d) alpont)
esetében,

c) az alapminősítésből és a kiegészítő-minősítésekből összefoglalót kell készíteni:

— magasabb (nem vezetői) beosztásba helyezés (136. pont);

— egy éves, vagy annál hosszabb időtartamú párt-, állami-, vagy szakmai iskola nappali tagozatára történő vezénylés (82. pont)

esetében.

82. A BM iskolák hallgatóiról az iskola befejezésekor a tanulmányi előmenetelt, az iskolán tanúsított magatartást átfogó részletes jellemzést, az egy évet meghaladó iskola nappali tagozatos hallgatóiról minősítést kell készíteni.

83. Az alap- és a kiegészítőminősítés jóváhagyására a minősítő parancsnok közvetlen előljárója jogosult. A jóváhagyó parancsnok feladata, hogy értékelje a minősítést, írja rá észrevételeit, indokolt esetben egészítse ki, módosítsa, egyetértése esetén hagyja jóvá. Ha az elkészített minősítés nem felel meg a 77—78. pontokban felsorolt követelményeknek, átdolgozás és kiegészítés végett a minősítést készítő parancsnoknak adja vissza.

84. A minősítés megállapításai és következtetései legyenek mentesek a felszínes, egyoldalú, vagy kiragadott események alapján való általánosítástól. A megállapításokat megfelelő indokolással úgy kell kialakítani, hogy a következtetésekkel összhangban legyen és egyértelműen tükrözze az embert.

85. A minősítést a készítő és jóváhagyó parancsnokon kívül egyetértés esetén írja alá a személyzeti szerv vezetője, vagy előadója, a párt hatáskörének megfelelően az illetékes pártszerv vezetője, illetve megbízottja.

86. A minősítés az arra illetékes parancsnok joga és kötelessége, ezért nem lehet egyezkedés tárgya.

Ennek megfelelően:

a) A minősítést — a párt illetékes szerve és személyzeti szerv véleményének figyelembevételével — a minősített közvetlen parancsnoka készíti el.

A minősítésben az egységesen kialakított álláspontot kell rögzíteni.

- b) A minősítés megállapításait jóváhagyás előtt a minősített nem ismerheti meg. Jóváhagyás után a minősítést a minősítő parancsnok 30 napon belül ismertesse, előtte megfelelő időt biztosítva annak áttanulmányozására.

- c) A parancsnokok minősítésének ismertetésén a személyzeti szerv vezetője köteles részt venni, a jóváhagyó parancsnok indokolt esetben.

Nem parancsnoki minősítésnél a jóváhagyó parancsnok belátása szerint vesz részt az ismertetésen, azonban a személyzeti szerv megbízottja köteles részt venni.

- d) Ismertetés után a minősítést a minősítettel alá kell írtni, aki ezt követően észrevételeit a minősítési lapra rávezetheti.

- e) Ha a minősített a minősítés egyes, konkrét ténybeli megállapításával nem ért egyet, az ismertetést követő 8 napon belül írásban, indokainak pontos megjelölésével kérheti észrevételeinek megvizsgálását a minősítést jóváhagyó parancsnok közvetlen előljárójától, aki dönt a kérelem elfogadásáról, vagy elutasításáról. Erről a minősítettet értesíteni kell.

- f) Ha a minősítésre jogosult parancsnok és a minősített közötti alá- és fölérendeltségi viszony egy éven belül keletkezett, a parancsnok a soros minősítés elkészítésére általában nem kötelezhető.

Ha ezt a körülményt a parancsnok a minősítés elkészítésének akadályaként bejelenti, a minősítés jóváhagyására jogosult parancsnok a minősítési határidőt az egy év elteltéig elhalaszthatja.

87. A párt káderpolitikai elveinek, a Személyzeti Munka Rendjében rögzítettek érvényrejuttatása érdekében a személyzeti szervek működjenek közre és segítsék a parancsnokok és pártszervek ezirányú munkáját. Ha az elvektől eltérést tapasztalnak, kötelesek a minősítést készítő, illetve jóváhagyó parancsnoknak ezt tudomására hozni, indokolt esetben a felettes parancsnoknak jelentést tenni.

88. A személyi anyagba csak olyan minősítés helyezhető el, amelyet ismertettek a minősítettel.

89. A minősítés csak a 209. pontban felsorolt személyeknek adható ki. A minősített kérelmére a minősítő parancsnok vagy az illetékes személyzeti osztályvezető köteles biztosítani, hogy a minősített minősítésébe betekinthesse.

A minősítésről hiteles másolatot csak a katonai ügyészség és a katonai bíróság hivatalos megkeresésére lehet kiadni.

90. A minősítések tapasztalatait az évi jelentés keretében kell értékelni.

A jelentés tartalmazza:

- a minősítések tartalmi és alaki értékelését,
- a minősítések okok szerinti megoszlását,
- a minősítések következtetései alapján milyen intézkedést tettek vagy terveznek végrehajtani,
- a minősítésekre milyen vizsgálatot igénylő észrevételeket tettek.

V. Fejezet

AZ ELŐLÉPTETÉS

A soros előléptetés feltételei

91. A Tvr. 12. §. (1) bekezdése alapján „a soron következő rendfokozatba elő kell léptetni a hivatásos állománynak azt a tagját:

- a) akinek az előléptetését a beosztására rendszeresített rendfokozat lehetővé teszi,
- b) aki a soron következő rendfokozatra előírt képesítési feltételekkel rendelkezik és
- c) akinek a rendfokozatára megállapított várakozási ideje letelt.”

Az Ut. 45. pontja szerint „az előléptetésre a 10. tvr. 12 §. (1) bekezdésében meghatározott feltételek együttes megléte esetén kerülhet sor.”

A Tvr. 12. §. (2) bekezdése szerint „tisztek főtisztté való előléptetését a rendfokozatnak megfelelő képesítéshez kell kötni. Az egyéb rendfokozatba előléptetés képesítéshez köthető.”

Az a) és c) pontban meghatározott feltételek megléte esetén:

- zászlóssá az a főtörzsőrmester léptethető elő, aki középiskolát vagy tiszthelyettes (zászlós) iskolát végzett;
- a tiszti rendfokozatba történt kinevezés utáni előléptetés századossal bezárólag külön képesítési feltételekhez nincs kötve;
- őrnagyi és ennél magasabb rendfokozatba előléptethető az, aki felsőfokú (egyetemi, főiskolai) képesítéssel rendelkezik;
- ha az állomány tagja az a)—c) pontban meghatározott feltételek hiányában nem léphet elő, de később a feltételekben előírtaknak megfelel, az együttes feltételek beálltának idejével kell előléptetni.

92. A párt- és állami szervekhez vezényelteket, ha a Tvr. 12. §. (1) bekezdés b) és c) pontjaiban meghatározott feltételekkel rendelkeznek, az Ut. 47. pontja szerint a soron következő rendfokozatba elő kell léptetni.

93. A magasabb rendfokozatba történő előléptetés, illetve kinevezés vonatkozásában az állomány azon tagjánál, aki negyvenedik életévét betöltötte és iskola elvégzésére már nem kötelezhető, az adott beosztáshoz előírt képesítési követelménnyel azonos értékűnek lehet elismerni a korábbi szolgálati (munka) idő alatt szerzett szakismereteket, ha hozzáértése és munkájának színvonala alapján erre alkalmas.

Az elismerést az előléptetés, illetve kinevezés előtt kiegészítő minősítésben kell megállapítani, és azt magasabb beosztásba helyezés esetében is figyelembe kell venni.

Ha az állomány tagja az elismerésre nem alkalmas, előléptetésnek helye nincs.

Ha az előléptetés egyéb feltételei fennállnak, a 93. pont alapján történő előléptetést sorosnak kell tekinteni.

Eljárás soros előléptetésnél

94. A soros előléptetési javaslatokat — az e célra rendszerezett nyomtatványon — 30 nappal a várakozási idő letelte előtt a személyzeti szervek útján kell felterjeszteni a Hatásköri Lista szerint előléptetésre jogosult parancsnokhoz.
95. Ha az állomány tagja a szolgálat nem megfelelő teljesítése miatt a soron következő rendfokozatba való előléptetésre nem alkalmas, közvetlen parancsnoka — a várakozási idő letelte előtt 30 nappal — tegyen javaslatot a várakozási idő meghosszabbítására az illetékes vezetőnek. A várakozási idő meghosszabbítását állományparancsban kell elrendelni.
96. A IV/II. Csoportfőnökség minden év december 20-ig a következő évben soros előléptetésre jogosultak névsorát a szervek vezetőjének megküldi. A személyzeti szervek az előléptetések határidejét kísérik figyelemmel.

A soron kívüli előléptetés feltételei

97. A Tvr. 12. §. (3) bekezdése alapján „a szolgálat terén teljesített kiváló érdemekért, valamint magasabb beosztásba helyezés esetén a Tvr. 12. §. (1) és (2) bekezdésében meghatározott feltételekre tekintet nélkül — bármely magasabb rendfokozatba — soron kívüli előléptetésnek van helye.”

Az Ut. 50. pontja szerint „a soron kívüli előléptetés az egyes rendfokozatokra megállapított várakozási idő letelte előtt a következő, illetőleg bármely magasabb rendfokozatba történhet.”

A hivatkozott rendelkezések figyelembe vételével soronkívül lehet előléptetni az állománynak azt a tagját, aki:

- a) felkészültsége, rátermettsége alapján magasabb beosztásba került,
- b) a Magyar Népköztársaság védelmében elismerésre méltó érdemeket szerzett,
- c) ellenséges elemekkel, bűnözőkkel vívott harc közben emberélet, vagy jelentős anyagi érték megmentése során élete kockáztatásával kiemelkedő, személyes bátorságot tanúsított,

- d) elemi csapás (tűzvész, árvíz) megelőzése, elhárítása során az elvárható magatartáson túlmenő bátorságot tanúsított,
- e) jelentősebb — elméleti, gyakorlati, szervezeti — belügyi feladat kidolgozásában, előkészítésében, megszervezésében vagy végrehajtásában kitűnt,
- f) újításával, javaslatával, előterjesztéseivel átlagon felül segítette a Belügyminisztérium, illetve az adott szakterület munkája színvonalának emelését,
- g) szolgálatát huzamosabb időn át kiemelkedő szorgalommal és eredménnyel látta el,
- h) nyugállományba helyezésre kerül és szolgálati ideje alatt kiemelkedő érdemeket szerzett, ha rendfokozatában legalább négy évet már eltöltött,
- i) akit a „Belügyminisztérium halottjává”, illetve a testület halottjává nyilvánítottak.

A „Belügyminisztérium hősi halottját” a Tvr. 13. §-ában meghatározottak szerint kell előléptetni.

98. A 97. pont g) alpontban megjelölt feltétel esetén akkor van helye a soron kívüli előléptetésnek, ha az előléptetésre javasolt rendfokozatában az előírt várakozási időnek legalább a felét letöltötte és beosztása az előléptetést lehetővé teszi.

99. Tanulmányi eredményei alapján soron kívüli magasabb rendfokozatba lehet előléptetni az állománynak azt a tagját, aki kitűnő eredménnyel végezte el tanulmányait valamely felsőoktatási intézményben, illetve belügyi szakiskolán.

Az előléptetést a küldő szerv parancsnokának egyetértésével az illetékes belügyi-katonai iskola parancsnoka, állami iskola esetén a küldő szerv kezdeményezheti.

Eljárás soron kívüli előléptetésnél

100. A soron kívüli előléptetési javaslatot részletes indoklással kell felterjeszteni.

101. A soron kívüli előléptetés kihirdetése az előléptetett érdemei ismertetése mellett nyilvánosan, ünnepélyes keretek között történjen.

102. Az első tiszti, valamint az ezredesi és tábornoki rendfokozatba történő előléptetés kinevezéssel történik.
103. A Honvédelmi Minisztérium tanintézetekben végző belügyi állományú hallgatókat rendfokozatukba a belügyminiszter nevezi ki.

Az előléptetést kizáró okok

104. A Tvr. 12. §. (4) bekezdésének megfelelően nem léptethető elő az:
- a) akit a katonai bíróság
 - katonai fogdában végrehajtandó szabadságvesztésre ítélt, annak letöltését követő 6 hónapon belül;
 - pénzfőbüntetésre ítélt, vagy a Btk. 60. §. alapján figyelmeztetésben részesített, a jogerős ítélettől számított 6 hónapon belül;
 - felfüggesztett szabadságvesztésre ítélt, a jogerős ítélettől számított 2 éven belül, illetve a felfüggesztés lejártáig, ha annak tartama 2 évnél rövidebb,
 - b) akinek rendfokozatot vagy beosztást érintő, érvényben levő fenyítése van,
 - c) aki ellen büntető, fegyelmi (becsületbíróági) eljárás van folyamatban, annak befejezéséig,
 - d) akinek várakozási idejét — minősítése alapján — a szolgálat nem megfelelő teljesítése miatt hosszabbították meg.

Az előléptetést kizáró okok megszűnése esetén a soros előléptetésre vonatkozó javaslatot haladéktalanul fel kell terjeszteni.

Ha a büntető eljárás felmentéssel vagy megszüntetéssel (Btk. 60. §. kivételével), illetve a fegyelmi (becsületbíróági) eljárás megszüntetéssel vagy a b) alpontban felsoroltaknál enyhébb fenyítés kiszabásával fejeződött be, az előléptetést az esedékesség napjával, visszamenőleges hatállyal kell elrendelni, egyéb esetben visszamenőleges hatályú előléptetésnek nincs helye.

105. A hősi halottá nyilvánított főtiszt, tiszt, zászlós, tiszt helyettes és tiszt es előléptetése a miniszter hatáskörébe tartozik.

A KITÜNTETÉS ADOMÁNYOZÁSA

106. A kitüntetés adományozása az érdemek elismerésének egyik legmagasabb formája. Az állomány tagja részére kimagasló érdemei alapján a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa és a Minisztertanács által alapított bármely kitüntetés adományozható. Az adományozásra vonatkozó javaslatokat körültekintő mérlegelés alapján úgy kell megtenni, hogy a javasolt kitüntetés összhangban legyen az érdemekkel.

A kitüntetésekkel járó pénzjutalmakat a vonatkozó külön utasítás tartalmazza.

107. A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa által adományozható kitüntetések:

- a) Magyar Népköztársaság Érdemrendje,
- b) Vörös Zászló Érdemrend,
- c) Vörös Csillag Érdemrend,
- d) Kiváló Szolgálatért Érdemrend,
- e) Munka Érdemrend;
 - arany fokozat,
 - ezüst fokozat,
 - bronz fokozat.

108. A Minisztertanács által alapított, a belügyminiszter által adományozható kitüntetések:

- a) Haza Szolgálatáért Érdemérem;
 - arany fokozat,
 - ezüst fokozat,
 - bronz fokozat,
- b) Közbiztonsági Érem;
 - arany fokozat,
 - ezüst fokozat,
 - bronz fokozat,

c) Tűzbiztonsági Érem;

- arany fokozat,
- ezüst fokozat,
- bronz fokozat.

109. A kitüntetés adományozásánál követendő elvek:

a) A Magyar Népköztársaság Érdemrendjére előterjeszthető az aki:

- a szocialista társadalmi rend kialakításában, megszilárdításában és védelmében,
- a Belügyminisztérium szervezeti kialakításában, munkájának fejlesztésében

huzamosabb időn át kiemelkedő munkát végzett.

b) Vörös Zászló Érdemrendre előterjeszthető az, aki:

- az esküben és a szabályzatokban elvárható magatartáson felül, súlyosan fenyegető veszély idején, élete kockáztatásával kiemelkedő személyes bátorságot, illetve hősiesség helytállást tanúsított, emberéletet vagy különösen nagy anyagi értéket mentett meg, vagy ilyen veszély elhárításának megszervezésében, megvalósításában hatékonyan közreműködött,
- éveken keresztül nagy felelősséggel járó beosztásban, a rábízott szerv munkájának szervezésében, irányításában kiemelkedő érdemeket szerzett,
- nyugállományba kerül, ha a pártmunkában, a minisztérium feladatainak végrehajtásában — az állambiztonság, a közrend és közbiztonság megszilárdításában —, az állomány képzésében és nevelésében odaadó, becsületes munkával kiemelkedő érdemeket szerzett.

c) Vörös Csillag Érdemrendre előterjeszthető az, aki:

- a szolgálati feladata vagy hivatásával járó kötelezettsége alapján közveszély, elemi csapás elhárítása során példamutató személyes bátorsággal vagy gyors és hatékony intézkedéssel emberéletet vagy jelentős anyagi értéket mentett meg,
- vezetése alatt a szerv állományának munkája, politikai-erkölcsi állapota a követelményeknek megfelelően

lően fejlődött, illetve az egység hosszabb idő óta elismerésre méltóan oldja meg feladatait,

- szakmai vagy párt, illetve tömegszervezeti feladatok végrehajtásában éveken keresztül nagy szakértelemmel, felkészültséggel és kitartó, áldozatkész munkával kiemelkedően vett részt,
- nyugállományba kerül, ha a párt- vagy szakmai munkában kiemelkedő érdemeket szerzett.

d) Kiváló Szolgálatért Érdemrendre előterjeszthető az, aki:

- beosztásában a szakmai, vagy a párt- és tömegszervezeti munkában feladatait huzamosabb időn át kiemelkedő eredménnyel látta el, folyamatosan jó a minősítése és érdemei elismeréseként már miniszteri kitüntetésben részesült;
- szolgálati feladatai ellátása során kiemelkedő bátorságról és helytállásról tett tanúságot, illetve bonyolult, nagyobb jelentőségű feladat végrehajtásában, irányításában vagy megoldásában elismerésre méltóan vett részt,
- nyugállományba kerül, — egész élete munkásságának elismeréseként —, ha szolgálata alatt mindvégig eredményes, becsületes, példamutató tevékenységet fejtett ki.

e) A 108. pontban felsorolt kitüntetések bármely fokozata adományozható annak, aki:

- a vezető, irányító munkában vagy a végrehajtó szolgálatban áldozatkész, fegyelmezett magatartással elismerésre méltó érdemeket szerzett,
- a párt- és társadalmi munkában huzamosabb időn keresztül eredményesen tevékenykedett,
- a tudományos kutatómunkában, a tudomány eredményeinek hasznosításában, a korszerű módszerek és eszközök alkalmazásában, az állomány képzésében, oktatásában és nevelésében kitűnt,
- nyugállományba kerül, élete munkásságának elismeréseként.

110. Az önkéntes rendőrök, önkéntes és vállalati tűzoltók, a háztármenti együttműködő csoportok tagjai (a továbbiakban:

a belügyi munka önkéntes segítői) tevékenységük elismerésére a 108. pontban felsorolt bármely kitüntetésre felterjeszhetők.

111. A kitüntetéseket általában a nemzeti és a nemzetközi munkásmozgalom ünnepein, továbbá szakmai ünnepnapok alkalmával kell adományozni.
112. Az egyes szakszolgálati ágak beosztottai (pl.: tanárok, pedagógusok, orvosok, kulturális tevékenységet végzők, stb.) érdemeik alapján a polgári személyek részére alapított kitüntetésre is felterjeszhetők.

Az állomány tagja más minisztériumtól, főhatóságtól, társadalmi szervektől csak a belügyminiszter, az államtitkár, vagy az illetékes miniszterhelyettes engedélyével fogadhat el kitüntetést.

113. A Minisztertanács által a hivatásos szolgálatban eltöltött évek elismerésére alapított, a belügyminiszter által adományozható kitüntetések és a vele járó jutalomszabadság:

- a) Szolgálati Érdemérem 10 év után 3 naptári nap,
- b) Szolgálati Érdemérem 15 év után 5 naptári nap,
- c) Szolgálati Érdemérem 20 év után 7 naptári nap,
- d) Szolgálati Érdemérem 25 év után 8 naptári nap,
- e) Szolgálati Érdemérem 30 év után 9 naptári nap,
- f) Szolgálati Érdemérem 35 év után 12 naptári nap.

A kitüntetések a BM, HM, Munkásőrség, az állami tűzoltóság területi szervei, valamint a BV hivatásos és továbbszolgáló állományában 1945. január 1. napja után ténylegesen eltöltött szolgálati évek elismerésül adományozhatók.

A szolgálatban történt megszakítás esetén a figyelembe vehető szolgálati időt össze kell vonni.

A hivatásos szolgálatban eltöltött évek elismeréseként járó kitüntetéseket a belügyminiszter adományozza, azonban azok odaítélését az államtitkár, a miniszterhelyettesek, főcsoportfőnök-helyettesek és a Hatásköri Lista 12. pontjában felsorolt parancsnokok hatáskörébe utalja.

A külföldi kitüntetések viselésének engedélyezése

114. Külföldi állam- és kormányfők által adományozott kitüntetések viselését a Népköztársaság Elnöki Tanácsa engedélyezi. Külföldi államok miniszterei által adományozott kitüntetések viselésére a belügyminiszter ad engedélyt.
115. A BM IV. Főcsoportfőnökség a kitüntetett külön bejelentése nélkül jár el a viselési engedély megkérésében, ha a kitüntetés a magyar párt-, állami-, vagy társadalmi szerv javaslata alapján történt. Ettől eltérő esetekben a kitüntetett köteles tájékoztatni az illetékes személyzeti szerv vezetőjét az adományozott külföldi kitüntetésről és bemutatni az erről szóló okmányt.
116. A személyzeti szerv vezetője a külföldi kitüntetésekről a „Változás jelentés” lapon tegyen jelentést a BM IV/II. Csoportfőnökségnek.
- A jelentés tartalmazza:
- a) a kitüntetett személy adatait (név, rendfokozat, születési éve, anyja neve, beosztása),
 - b) a kitüntetést adományozó állam és szerv, valamint a kitüntetés megnevezését,
 - c) a kitüntetésről szóló okmány számát és keltét.
117. A jelentés alapján — külföldi állam- és kormányfők által adományozott kitüntetések esetében — a BM IV. Főcsoportfőnökség a Külügyminisztériummal egyetértésben intézkedik a NET hatáskörébe tartozó viselési engedély megkéréséről, egyéb esetben a belügyminiszterhez tesz előterjesztést. Az engedélyezés után gondoskodik a külföldi kitüntetés viselésére jogosító igazolvány kiadásáról.

A kitüntetés adományozásának és visszavonásának közös szabályai

118. A kitüntetés adományozására vonatkozó javaslatot elnöki tanácsi kitüntetés esetében nyolc, miniszteri kitüntetés esetében hat héttel az átadás előtt részletes indokolással kell felterjeszteni.

119. Általában nem terjeszthető fel elnöki tanácsi kitüntetésre az, aki három éven belül ilyen kitüntetésben, illetve két éven belül miniszteri kitüntetésben részesült.

Ez a szabály nem vonatkozik a szolgálati évek alapján adományozott kitüntetésre, valamint azokra az esetekre, amikor a kitüntetés adományozására a 109. pont b) és c) alponatok első bekezdései és a d) alpont második bekezdésében meghatározott érdemek elismerése alapján kerül sor.

120. Nem lehet kitüntetésre előterjeszteni azt, aki ellen fegyelmi vagy büntetőeljárás van folyamatban, illetve fegyelmi fenytés, bírói ítélet hatálya alatt áll.

Szolgálati évek után adományozható kitüntetésre nem lehet előterjeszteni azt, akivel szemben a 104. pontban meghatározott kizáró okok állnak fenn. A kizáró ok megszűnését követő 30 napon belül intézkedni kell a kitüntetés átadására.

121. A kitüntetést ünnepélyes keretek között kell átadni. Az érdemrend kitüntetését a belügyminiszter, az államtitkár, a miniszterhelyettes vagy megbízottja, a miniszteri kitüntetések osztályvezető vagy ennél magasabb beosztású vezető adja át a kitüntetettnek.

122. A BM hivatásos és polgári állománya részére érdemrend adományozása esetén a pénzjutalmat a Népköztársaság Elnöki Tanácsa, miniszteri kitüntetés esetén a javaslattevő szerv parancsnoka biztosítja.

123. A szolgálati évek elismeréseként adományozott kitüntetéssel járó jutalomszabadságot a kitüntetés átadásának évében kell kiadni. Ezt a következő évre átvinni vagy pénzben megváltani nem lehet.

A pénzbeni megváltás tilalma nem vonatkozik azokra az esetekre, amikor az állomány tagja jutalomszabadságát szolgálati viszonyának a Tvr. 5. §. (1) bekezdés és a (2) bekezdés a) pontja, valamint a 6. §. a), d) pontjai alapján történt megszűnése miatt nem tudja letölteni.

124. A belföldi kitüntetés megvonásánál vagy a külföldi kitüntetés viselési engedélyének visszavonásánál az általános szabályokat kell alkalmazni.

A belföldi kitüntetés megvonására, illetve a külföldi kitüntetés viselési engedély visszavonására a javaslatot annak a szervnek a parancsnoka köteles elkészíteni, amelynek az arra méltatlanná vált állományában van, illetve a szolgálati viszony megszüntetése előtt állományában volt.

A javaslatnak tartalmaznia kell az érintett adatait, a kitüntetés megnevezését, az adományozás idejét, a parancs számát, valamint annak indokolását, hogy miért vált méltatlanná a kitüntetés viselésére.

A NET és a Minisztertanács által adományozott kitüntetés, valamint a külföldi kitüntetés viselési engedélyek megvonására vonatkozó javaslatokat a BM IV. Főcsoportfőnökség útján kell előterjeszteni.

A megvonásra vonatkozó határozat vagy parancs végrehajtásáról a javaslattevő parancsnok 15 napon belül köteles gondoskodni. A visszavont kitüntetést és okmányt a BM IV/II. Csoportfőnökségre kell megküldeni.

VII. Fejezet

A DÍCSÉRET ÉS JUTALMAZÁS

125. A dícséretben és jutalomban részesítés a kiemelkedő munka elismerésének egyik formája, a nevelés és ösztönzés eszköze. Helyes alkalmazásával a parancsnokok fokozzák a személyi állomány szolgálati fegyelmét, növeljék a kezdeményezőképességet. A parancsnokok és személyzeti szervek a párt- és KISZ-szervezetek segítségével gondoskodjanak arról, hogy az állománynak csak az arra érdemes tagjai részesüljenek dícséretben és jutalomban, és ne váljon járandóság jellegűvé.

A dícséret szóban és írásban történhet. Dícséretként az érvényben levő fenyítés is eltörölhető. Dícsérő jogkörrel a külön jogszabályban fegyelmi jogkörrel felruházott vezetők rendelkeznek. (Határórség vonatkozásában „A Magyar Népköztársaság Fegyveres Erőinek Szolgálati Szabályzata” irányadó.)

A jutalmazás rendje

126. A jutalmazás során a parancsnokok az alábbi elveket jutasák érvényre:

- a) a jutalom konkrét, jelentős feladat végrehajtásához, vagy huzamosabb ideig az átlagosnál szorgalmasabban és eredményesebben végzett munkához kapcsolódjon,
- b) a jutalmazás a konkrét feladat kiemelkedő teljesítése után nyomban következzen,
- c) a rendelkezésre álló keretből érdem szerint kell jutalmat adni,
- d) a jutalom átadása, a jutalmazás alapjául szolgáló eredmény, teljesítmény ismertetésével nyilvánosan történjen, hogy további eredmények elérésére, áldozatkész munkára serkentsen,
- e) nem lehet jutalomban részesíteni azt, aki ellen fegyelmi vagy büntetőeljárás van folyamatban, illetve fegyelmi fenytés, bírói ítélet hatálya alatt áll, illetve akivel szemben a 104/a. pontban meghatározott kizáró körülmény áll fenn.

127. A jutalmazási kerettel a beosztási illetmény megállapítására jogosult parancsnok rendelkezik.

A rendelkezésre álló keret felhasználását a 129. pont e), f) alpontokban felsorolt parancsnokok között megoszthatja.

128. Jutalmazni általában készpénzzel kell. A jutalmazás ezen kívül történhet:

- a) kedvezményes vagy ingyenes külföldi, illetve belföldi üdültetéssel,
- b) jutalomszabadsággal,
- c) tárgyjutalommal.

129. Jutalomban részesíthet:

- a) belügyminisztériumi államtitkár,
belügyminiszter-helyettesek (főcsoportfőnökök),
- b) főcsoportfőnök-helyettesek,
- c) a BM Titkárság vezetője,
a BM országos (Kormányórság) parancsnokok,
a BM csoportfőnökök,

a Rendőrtiszti Főiskola parancsnoka,
a BM Nyilvántartó Központ vezetője,
a budapesti és megyei rendőr-főkapitányok,

d) a BM Forradalmi Készenléti Rendőri Ezred parancsnoka,
a BM csoportfőnökhelyettesek,
a BM központi szerveinek önálló osztályvezetői,
a BM országos (Kormányőrség) parancsnokhelyettesek,
a Rendőrtiszti Főiskola parancsnokhelyettesei,
a budapesti és megyei rendőr-főkapitány helyettesek,
a BM Hőr. kerületek parancsnokai, Hőr. Ezred parancsnoka, az Újpesti Dózsa SC elnöke,

e) a BM központi szerveinek beosztott osztályvezetői,
a BM önálló osztályvezetőhelyettesek,
a BM Forradalmi Készenléti Rendőri Ezred törzsfőnöke,
a BM iskolák parancsnokai,
a BM egészségügyi intézetek parancsnoka,
a BM Központi Klub parancsnoka,
a miniszteri Titkárság vezetője,
az államtitkári és a miniszterhelyettesi titkárságok vezetői,
a BM országos parancsnokságok (Kormányőrség) beosztott osztályvezetői,

f) a BM központi szerveinek alosztályvezetői,
a BM országos parancsnokságok (Kormányőrség) alosztályvezetői,
a budapesti és megyei rendőr-főkapitányságok osztályvezetői,
a budapesti kerületi, városi- és járási rendőrkapitányok,
a kötelékben levő zászlóaljparancsnokok
külön utasítás szerint meghatározott mértékben.

130. Jutalmazásra javaslatot a közvetlen parancsnok, az illetékes párt- vagy KISZ szervezet tehet.

A jutalmazásra jogosult parancsnok döntése előtt kérje ki az illetékes párt- és tömegszervezet vezetőségének (titkárnak) véleményét is.

A jutalmazási kerettel rendelkező parancsnokok a szervezetszerű helyetteseiket jutalomban nem részesíthetik. Jutalmazásukra a kinevezésükre jogosult parancsnokhoz kell előterjesztést tenni.

Azok a parancsnokok, akik a rendelkezésükre álló jutalomkeretet a vezetésükre bízott szervek jutalmazási jogkörrel rendelkező parancsnokai között elosztják, az előző bekezdésben foglalt elveknek szervük hatásköri listájának figyelembevételével kötelesek érvényt szerezni.

131. A Belügyminisztériumban és szerveinél a hosszabb időn át végzett kiváló szolgálati tevékenység és eredményes munka elismeréseként, továbbá az 50., és 55. születésnap alkalmával, valamint nyugállományba helyezéskor „**Aranytőr**”, „**Aranygyűrű**” és „**Aranyóra**” tárgyjutalmak adományozhatók, a külön parancsban meghatározottak szerint.
132. Érdemeinek elismeréséül az állomány tagját 50. születésnapja, illetve nyugállományba helyezése alkalmából jelentősebb értékű tárgyjutalomban lehet részesíteni.
133. Az állomány tagja külső szervtől jutalmat csak a 129. pont a)–d) alpontjában felsoroltak engedélyével fogadhat el.
Nem engedélyezhető a jutalom elfogadása olyan tevékenységért, amely a külső szervnél végzett szolgálati feladat teljesítésének elismerésére irányul vagy amely a szolgálati feladatok teljesítését károsan befolyásolhatja.
134. A dicséret, jutalom adományozását elrendelő parancskivonat (határozat) egy példányát nyilvántartás végett az illetékes személyzeti nyilvántartónak meg kell küldeni.

VIII. Fejezet

VÁLTOZÁSOK A BEOSZTÁSBAN

135. A szolgálatszervezés, a káderutánpótlás, a természetes fluktuáció szükségszerűen maga után vonja az állomány mozgását. A beosztásváltozásokkal összefüggő személyi intézkedések nagy körültekintést, előrelátást és felelősséget igényelnek. A beosztásváltozás előkészítése, végrehajtása so-

rán biztosítani kell, hogy a szolgálat és az állomány tagjának érdekei következetesen érvényesüljenek.

A magasabb beosztásba kinevezés

136. A szolgálat érdekében az állomány bármely tagja kinevezhető magasabb beosztásba, ha felkészültségével, beosztásában huzamosabb idő óta végzett munkájával bebizonyította, hogy arra alkalmas.

A parancsnok a minősítés alapján gondosan értékelje és javaslatában rögzítse, hogy a javasolt:

- a) rendelkezik-e a tervezett beosztás ellátásához a munkaköri nomenklatúrában előírt vagy a 93. pont alapján elismert képesítési és alkalmassági követelményekkel,
- b) előző beosztásában milyen fejlődést ért el, alárendeltjeivel hogyan foglalkozott, illetve munkatársaival milyen a kapcsolata, mennyire kérte ki és vette figyelembe véleményüket, miként segítette őket feladataik megoldásában,
- c) a vezetése alatt álló egység, alegység hogyan teljesíti feladatát, milyen eredményeket ért el a munkában, a kiépítésben és a fegyelem megtartásában,
- d) esetleges hibáit, fogyatékosságait és azt, hogy milyen segítségre van szüksége azok megszüntetéséhez.

A javaslatot az utolsó minősítéssel, illetve a minősítésekről készített összefoglalóval együtt kell felterjeszteni.

A megbízás és a helyettesítés

137. Vezetői beosztást akkor kell megbízás alapján betölteni, ha a vezetői munkakör váratlanul megüresedett és nem áll rendelkezésre kinevezésre alkalmas kádertartalék. Ideiglenesen a szerv állományának magasabb beosztású tagját, azonos beosztásúak, illetve rendfokozatúak esetén az arra legalkalmasabb beosztottakat kell megbízni.

Nem vezetői beosztás ideiglenesen a fenti szabályok szerint megbízással betölthető.

138. Helyettesítésre akkor kerülhet sor, ha a vezetői beosztás be van töltve, de az oda beosztott vezető huzamosabb ideig akadályoztatva van munkája ellátásában.

139. Harminc napnál hosszabb időtartamú megbízásnál, helyettesítésnél állományparancsban kell rendelkezni. A megbízás időtartama egy évnél hosszabb nem lehet. Egy évnél hosszabb megbízást csak a miniszter engedélyezhet.

A megbízás, a helyettesítés időtartamára a vonatkozó külön utasítás alapján meghatározott új illetmény, illetve helyettesítési pótdíj összegét állományparancsban rögzíteni kell.

Az alacsonyabb beosztásba helyezés

140. A Tvr. 20. §. (1) bekezdése alapján „a hivatásos állomány tagját alacsonyabb szolgálati beosztásba (a továbbiakban: alacsonyabb beosztásba) csak a következő esetekben lehet helyezni:
- a) ha szolgálatát nem teljesíti megfelelően,
 - b) ha a beosztására meghatározott követelményeknek nem felel meg,
 - c) átszervezés esetén,
 - d) fegyelmi fenyítésül,
 - e) kérelmére.”
141. Az Ut. 76. pontja alapján az előzőekhez képest alacsonyabb az az új szolgálati beosztás, amelyben a rendszeresített rendfokozat kisebb, illetve a munkaköri szám magasabb.
142. A Tvr. 20. §. (1) bekezdésének a) pontja alapján akkor van helye alacsonyabb szolgálati beosztásba helyezésnek, ha az állomány tagja minősítése szerint szolgálatát nem látja el megfelelően.
143. A Tvr. 20. §. (1) bekezdésének b) pontja alapján alacsonyabb beosztásba helyezésnek akkor van helye, ha az állomány tagja a beosztásához szükséges képesítési feltételeket meghatározott időn belül nem szerezte meg, vagy azt a 93. pont alapján nem ismerték el.
144. A Tvr. 20. §. (1) bekezdésének c) pontja alapján alacsonyabb beosztásba helyezésnek akkor van helye, ha az állomány tagjának beosztási helye megszűnt, és azonos beosztásba helyezésre lehetőség nincs. Ha az új beosztásnál nagyobb feladatok ellátására alkalmas, kádertartalékként kell nyilvántartásba venni.

145. A Tvr. 20. §. (1) bekezdésének d) pontja alapján fegyelmi fenyítésül, illetőleg becsületbíróság javaslatára alacsonyabb beosztásba helyezett állomány tagját legkorábban egy év elteltével, és csak a fenyítés törlése után lehet ismét magasabb beosztásba kinevezni. Magasabb beosztásba való kinevezése előtt ismételten minősíteni kell, függetlenül az utolsó minősítésének keltétől.
146. A Tvr. 20. §. (1) bekezdésének e) pontja alapján az állomány tagja alacsonyabb beosztásba helyezését csak megfelelő személyi indokból kérheti.

Ilyenek lehetnek: megromlott egészségi állapot, a vezetői irányítókészség hiánya, képzettségbeli nehézségei, szolgálati helyének lakóhelyétől való távolsága, stb. A kérelmet szolgálati úton írásban kell előterjeszteni. A közvetlen parancsnok a kérelmet javaslatával együtt 30 napon belül köteles felterjeszteni.

Az áthelyezés

147. A Tvr. 19. §. alapján „a hivatásos állomány tagja a szolgálat érdekében — bármely helységbe és — felkészültségének megfelelő — bármely beosztásba áthelyezhető.” Az áthelyezés történhet szolgálati helyen belül, illetőleg annak megváltoztatásával, az előbbivel azonos vagy annak megfelelő más — vagy kérelmére alacsonyabb — beosztásba.

Áthelyezésnek az illetékes vezető kezdeményezésére vagy az állomány tagjának kérelmére van helye.

A vezető kezdeményezésére történő áthelyezésnél — a lehetőséghez képest — figyelembe kell venni az állomány tagjának személyi, családi és egyéb méltánylást érdemlő körülményeit.

A kérelemre történő áthelyezésnek csak akkor van helye, ha az a szolgálat érdekét nem sérti.

Az állomány tagjának a szolgálati hely megváltoztatásával járó azonos beosztásba való áthelyezése — kivéve a kérelemre történő esetet — évente legfeljebb egyszer történhet.

Többszöri áthelyezést a szolgálat érdekében tiszttek, főtiszttek és tábornokok esetében a belügyminiszter, tisztetek,

tiszthelyettesek és zászlósok esetében az államtitkár és az illetékes miniszterhelyettes rendelhet el.

148. Az áthelyezésre javasolt alkalmasságáról a fogadó, illetve az átadó parancsnok és a személyzeti szerv köteles meggyőződni.

Ha az átadó vagy a fogadó szerv parancsnoka az áthelyezéssel nem ért egyet, és ez miniszterhelyettesi szinten nem dönthető el, a javaslatot döntés végett a személyügyi miniszterhelyettes útján a miniszterhez kell felterjeszteni.

Az áthelyezést úgy kell végrehajtani, hogy az átadó szerv a feladatok ellátását a munka színvonalának lényeges csökkenése nélkül meg tudja oldani.

Az állomány tagjait szervek között áthelyezni, magasabb beosztásba kinevezni csak a minősítés alapján — a személyzeti szervek útján — a fogadó, illetve az átadó parancsnok előzetes egyetértésével lehet. Egyetértés hiánya esetén az áthelyezésre jogosult parancsnok közvetlen előjárója dönt. A döntést megelőzően áthelyezésre vonatkozó adatokat az állomány tagjával közölni nem lehet.

Az átminősítés

149. A Tvr. 21. §. alapján „a hivatásos állomány tagja — beleegyezésével — az illetékes miniszterrel egyetértésben a fegyveres erők más szervéhez, illetőleg más fegyveres testülethez áthelyezhető (átminősíthető).”

A belügyminiszter alárendeltségébe nem tartozó fegyveres erők és fegyveres testületek állományába való áthelyezés, illetve e szervektől a Belügyminisztérium állományába áthelyezettek átminősítése a belügyminiszter hatáskörébe tartozik.

A belügyi testületek közötti átminősítés — a BM Hatásköri Lista alapján — tisztek és főtiszték esetében a személyügyi miniszterhelyettes, tisztesek, tiszthelyettesek és zászlósok esetében a IV/II. csoportfőnök hatáskörébe tartozik.

A vezénnyelés

150. A Tvr. 22. §. (1) bekezdés alapján „a hivatásos állomány tagja a szolgálat érdekében — eredeti beosztásában való meghagyása mellett — bármely helységbe (vagy azonos

szervnél, de más alegységhez) meghatározott szolgálati feladat ellátására, továbbképzés (átképzés) érdekében katonai vagy egyéb tanintézethez, illetőleg tanfolyamra — annak időtartamára — vezényelhető.”

A vezénylés történhet meghatározott szolgálati feladat ellátására, valamely szolgálati beosztás átmeneti betöltésére, kiképzés vagy továbbképzés céljából tanintézetbe, továbbá gyakorlatra, tanfolyamra.

A vezénylés egy hónapon túl tartós vezénylésnek minősül, ez esetben erről állományparancsban kell rendelkezni. Egy évet meghaladó tartamú vezénylésnek — kiképzés, továbbképzés kivételével — csak az állomány tagjának beleegyezésével van helye.

A fenti szabályokat értelemszerűen kell alkalmazni a más, nem BM szervekhez történt vezénylések esetében is.

Eljárás áthelyezés, átminősítés és vezénylés esetén

151. A szolgálat érdekében történő áthelyezést, átminősítést és vezénylést jóváhagyás előtt az illetékes parancsnok köteles megbeszélni beosztottjával.

A szolgálat érdekében történő beosztásváltozásra vonatkozó javaslatot a kezdeményező, a kérelemre történő áthelyezéskor a fogadó szerv köteles elkészíteni. Aki ellen fegyelmi vagy büntető eljárás van folyamatban, annak befejezése előtt — kérelemre — áthelyezése nem engedélyezhető.

152. Az áthelyezési, átminősítési kérelmet a szolgálati út megtartásával kell előterjeszteni.

A közvetlen előljáró a kérelmet javaslatával együtt 8 napon belül köteles megküldeni az illetékes személyzeti szervnek. Ha a kérelem azonos szervben belül elbírálható, az illetékes parancsnok döntése után intézkedni kell az áthelyezés, átminősítés elrendeléséről, vagy a kérelem elutasításáról. A döntésről a kérelmezőt értesíteni kell.

153. A belügyi testületek között vagy testületen belül önálló szervek (csoportfőnökségek, rendőr-főkapitányságok) közötti áthelyezés esetén a kérelmet a javaslattal és a személyi anyaggal együtt a fogadó szervnek kell megküldeni. Állásfoglalás után az iratokat a szerv személyzeti osztálya útján 14 napon belül az áthelyezésre jogosult parancsnokhoz

terjesszék fel, aki a fogadó szerv vezetőjének egyetértése esetén az áthelyezést elrendeli.

154. A parancsnokoknak és a személyzeti szerveknek az állomány stabilizálására, az indokolatlan fluktuáció csökkentésére kell törekedni. A szolgálati érdek mellett az áthelyezések, átminősítések, vezénylések során figyelembe kell venni, hogy:
- minél kevesebb személy mozgásával járjon,
 - a házastársak hosszabb ideig ne éljenek külön,
 - az utazási és különélési költségek csökkenjenek,
 - lakásigény lehetőleg ne keletkezzen,
 - közvetlen hozzátartozók munkába állítása, iskoláztatása ne okozzon nehézséget.
155. Az áthelyezést, átminősítést, vezénylést a parancs megjelenése után az érintettel közölni kell és intézkedni, hogy munkáját átadja, és az új szolgálati helyén haladéktalanul jelentkezzen.
156. Az illetékes parancsnokok és személyzeti szervek kezdeményezzék azoknak a vezetőknek és beosztottaknak az áthelyezését, akik minősítésük alapján beosztásukra alkalmatlannak, de képzettségük, rátermettségük alapján más beosztásra alkalmasak. Ha az áthelyezésre javasoltat az érintett szerv parancsnoka alapos indok nélkül nem fogadja, a javaslatot állásfoglalás végett az államtitkárhoz, illetékes miniszterhelyetteshez kell felterjeszteni. Államtitkár és miniszterhelyettes, illetve miniszterhelyettesek közötti eltérő vélemény esetén a miniszter dönt.

IX. Fejezet

A HÁZASSÁGKÖTÉS

157. A Tvr. 18. §. (2) bekezdése alapján „a hivatásos állomány tagja csak feddhetetlen személlyel köthet házasságot.” — A házasságkötéshez a hozzájárulást az illetékes parancsnok adja ki. Külföldi állampolgárral az állomány tagja csak az államtitkár, az illetékes miniszterhelyettes hozzájárulásával köthet házasságot.

158. A házasságkötéshez való hozzájárulás iránti kérelmet az e célra rendszeresített nyomtatványon kell előterjeszteni.

A kérelemhez csatolni kell a leendő házastárs részletes önéletrajzát is. A házasságkötéshez való hozzájárulás megadásáról vagy elutasításáról a hatáskörileg illetékes parancsnok a megfelelő információ beszerzése és a személyzeti szervek által elvégzett ellenőrzés alapján dönt.

Az ellenőrzést a mellékletben előírtak alapján kell végrehajtani. Mellőzni kell az ellenőrzést, ha a hivatásos állomány tagjai egymással kívánnak házasságot kötni.

159. A személyzeti szerv a házasságkötéshez való hozzájárulás iránti kérelem elbírálásához szükséges ellenőrzést — külföldi állampolgárral kötendő házasságkötési kérelem kivételével — 45 napon belül köteles elvégezni. Azokat a kérelmeket, amelyekben a döntési jog magasabb előljáró hatáskörébe tartozik, a személyzeti szervek útján kell előkészíteni, illetve előterjeszteni.

Szocialista országok állampolgárai esetében az ellenőrzést a BM Nemzetközi Kapcsolatok Osztálya, kapitalista országok állampolgárai esetében a Külügyminisztérium útján kell végrehajtani.

Ezeket a kérelmeket a BM IV/II. Csoportfőnökségre kell felterjeszteni.

A hozzájárulás érvényessége hat hónap után lejár.

160. A hozzájárulást meg kell tagadni, ha a tervezett házasságkötés a szolgálat érdekeit, a hivatásos állomány és a rendfokozat társadalmi megbecsülését veszélyezteti.

161. A kérelem elutasítása ellen a szolgálati út megtartásával panaszt lehet tenni a kérelmet elutasító parancsnok közvetlen előljárójához, aki a panaszt 30 napon belül köteles elbírálni és a panaszt írásban értesíteni.

162. A házasságkötés után az állomány tagjának önéletrajz kiegészítést kell írni. Az önéletrajz kiegészítést, illetve információt a személyi anyagba való lerakás végett a személyzeti szerveknek kell megküldeni. A változást a szolgálati adatlapon és a kérdőjegyösszesítón át kell vezetni.

Ha a házasságkötés nem történt meg, a kérelmező a hozzájárulást köteles a parancsnokának visszaadni. A hozzájárulást a keletkezett iratokkal együtt irattárba kell helyezni.

163. Az állománynak azt a tagját, aki parancsnoki hozzájárulás nélkül köt házasságot, felelősségre kell vonni. Súlyosabb esetben a Tvr. 5. §. (2) bekezdésének b) pontja alapján szolgálati viszonyát meg kell szüntetni.

Aki a házasságkötéshez nem kapta meg a hozzájárulást, de ragaszkodik elhatározásának véghezviteléhez, az a Tvr. 6. §. a) pontja alapján kérheti szolgálati viszonyának megszüntetését.

164. A házasságkötésre vonatkozó szabályokat és eljárást az élet-társi kapcsolat létesítése esetében is alkalmazni kell.

X. Fejezet

A SZOLGÁLATI IDŐ MEGÁLLAPÍTÁSA

165. Az igazolt szolgálati idő alapján az állomány tagja jogokat szerez: szolgálati idő pótlékra, jubileumi jutalomra, nyugellátásra, a nyugdíj és a leszerelési segély összegének, valamint a szabadság mértékére. A parancsnokok és a személyzeti szervek fordítsanak nagy gondot a szolgálati idő törvényes rendelkezések szerinti megállapítására, az ennek alapján szerzett jogok biztosítására.

Beszámítás munkaviszony alapján

166. A Tvr. 33. §. (2) bekezdés a) pontja alapján az — 5/1967. (X. 8.) MüM számú rendelet, valamint az ezt kiegészítő és módosító rendelkezések figyelembevételével — korhatárra való tekintet nélkül — be kell számítani a szolgálati időbe a hivatásos állományba vétel napját megelőzően minden munkaviszonyban töltött időt, függetlenül megszűnésük módjától és a köztük levő időkiesések tartamától.
167. Munkaviszonyban töltött időként kell figyelembe venni a fentiekén kívül:
- a) a felszabadulás előtt és után a fegyveres erők és testületek, továbbá rendészeti szervek hivatásos vagy továbbbszolgáló tagjai szolgálati idejét az 5/1967. (X. 8.) MüM számú rendelet 10/c. §-a szerint;

- b) a szocialista országokban — a felszabadulás előtt, után — munkaviszonyban töltött időt;
- c) a baloldali magatartás miatt üldöztetés folytán — a felszabadulást megelőzően — külföldön munkaviszonyban töltött időt;
- d) a nem szocialista országokból baloldali politikai magatartása miatt üldöztetés elől Magyarországra menekültek külföldön munkaviszonyban töltött idejét;
- e) a mezőgazdasági, termelészövetkezeti tagként eltöltött időt, amelyet az 1966. évi 30. Tvr., a 30/1966. (XII. 24.) Korm. sz. rendelet és a 6/1966. SZOT Szabályzat a nyugdíj megállapítása szempontjából munkaviszonyként figyelembe vesz. Úgyisintén a kisipari termelészövetkezeti tagoknak — a szövetkezeti kölcsönös biztosításban eltöltött idejét [az 1959. (V. 8.) MűM számú rendelet 82. §. alapján] és a betegségi biztosítással járó bedolgozói időt;
- f) az 1950. január 1. előtti szakmunkástanuló — tanonc — időt.

Beszámítás jogszerző idő alapján

168. A Tvr. 33. §. (2) bekezdés d) pontja szerint a szolgálati időbe be kell számítani a dolgozók társadalombiztosítási nyugdíjáról szóló rendelkezésekben [1958. évi 40. számú Tvr., 67/1958. (XII. 28.) Korm. számú és az 1959. (V. 8.) MűM számú rendelet] meghatározott jogszerző időket.
- a) a munkásmozgalomban 1929. január 1. után folyamatosan eltöltött és elismert időt, valamint a szakszervezeti tagsági időt 1944. december 31-ig (ha a szakszervezeti mozgalomban folyamatosan részt vett), továbbá a Szocialista Hazáért Érdemrend tulajdonosának a munkásmozgalomban töltött idejét — egyéb igazolás nélkül is — 1949. január 1-ig;
 - b) baloldali politikai magatartása vagy származása miatt munkaszolgálatban vagy deportálásban eltöltött időt, ha a deportált 1945. évben Magyarországra visszatért;
 - c) a felszabadulást megelőzően a honvédségnél, azt követően pedig a fegyveres szerveknél vagy testületeknél nem

hivatásos (sorelső-tényleges, tartalékos tiszti, tiszttheyettesi iskola hallgatói stb.), valamint honvédelmi munkaszolgálatban töltött időt a 67/1958. (XII. 24.) Korm. számú rendelet 21. §. alapján;

- d) a katonai vagy polgári személyek hadifogságban töltött idejét, ha a hadifogság megszüntetését követően hat hónapon belül az ország területére visszatért;
- e) a Tvr. 33. §. (2) bekezdés c) pontja szerint egyéni elbírálás alapján figyelembe kell venni más állam hadseregében a fasizmus elleni harcban a társadalmi haladásért szolgáló progresszív szolgálatban eltöltött időt, ha azt hihetlően érdemlően igazolják;
- f) az 1939. évi II. Törvényen alapuló levente szolgálatban külföldön vagy hadifogságban töltött időt, ha akarata ellenére távozott külföldre és szabadonbocsátásától számított hat hónapon belül az ország területére visszatért;
- g) a 36/1974. (IX. 29.) Mt. számú rendelet alapján a dolgozó tartós külföldi szolgálatot teljesítő házastársával törént külföldre utazása címén engedélyezett fizetés nélküli szabadság idejét, ha a dolgozó az illetékes magyar külképviseleti hatóság igazolása szerint ez alatt az idő alatt megfelelő munkaviszonyba lépni nem tudott, és erre az időre — a tartós külföldi szolgálatot teljesítő dolgozó járulékalapjára vonatkozó szabályoknak megfelelően számított — munkabére havi átlagának hét százalékát nyugdíjjárulék címén folyamatosan fizeti;
- h) a gyermekgondozás, illetve ápolás céljából igénybevett fizetés nélküli szabadság idejét;
- i) a közszolgálati alkalmazottak korpótlék és szabadság idő szempontjából beszámított idejét, ha a beszámítás 1952. január 1. napja előtt megtörtént;
- j) az 1929. január 1. és 1952. január 1. napja közötti időre figyelembe kell venni az ideiglenesen Magyarországhoz csatolt területeken munkaviszonyban töltött időt, ha a biztosított 1946. március 1. napján Magyarország jelenlegi területén tartózkodott és munkaviszonyban állt;
- k) az 1950. január 1. utáni szakmunkástanuló időt;
- l) a javító-nevelő munka időtartamát;

m) a munkaviszonyon kívül töltött valamennyi időt, amelyet külön jogszabály alapján munkaviszonyban töltött időként ismertek el;

n) a Tvr. 33. §. (4) bekezdése alapján a felsőfokú oktatási intézmények nappali tagozatán eltöltött időt, a vonatkozó külön utasítás szerint.

Az 5/1959. (V. 8.) MüM sz. rendelet 27. §-a szerint a b), c), d) és f) alpontokban említett időket csak akkor lehet szolgálati időként elismerni, ha

- az állomány tagja ezt megelőzően legalább hat havi egyéb szolgálati időt szerzett, vagy
- az említett idők iskolai tanulmányok alatt, vagy annak befejezését követő 6 hónapon belül kezdődtek.

A beszámítást kizáró okok

169. Nem számítható be a szolgálati időbe az az időtartam, amely alatt a munkaviszony:

- a) megszakítás nélkül 30 napot meghaladó fizetés nélküli szabadság;
- b) szabadságvesztés büntetés;
- c) tanulmányi szerződés alapján folytatott nappali iskolai képzés

miatt szünetel.

170. A 169/a) és c) alpontjai nem vonatkoznak arra:

- a) aki párt- vagy állami ösztöndíjasként felsőfokú, illetve technikai képzés miatt volt fizetés nélküli szabadságon;
- b) aki a 168/h), vagy n) és m) alpont alapján beszámítható időt szerez;
- c) baloldali politikai magatartása miatt, vagy törvénytelenesen volt szabadságvesztésre ítélve, ha rehabilitálták.

171. Nem számítható be a szolgálati időbe a hadkötelezettség eléérése előtt katonai nevelő intézetben, altisztképzésben, a II. Rákóczi Ferenc Katonai Középiskolában, illetve zeneiskolai növendékként eltöltött olyan idő, amely valamely végzettség, képzés megszerzésére irányult.

172. A szolgálati idő számításánál csak a munkaviszonyban vagy ennek elismerhető egyéb minőségben ténylegesen eltöltött naptári napokat lehet figyelembe venni.

Az egyszer már beszámított időt még egyszer beszámítani semmiféle címen nem lehet.

173. A nem szabályozott kérdésekben a munkajogi, illetőleg, a társadalombiztosítási jogszabályok erre vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni.

A munkajogi és társadalombiztosítási jogszabályok közül — ha egy meghatározott esetre külön-külön is alkalmazhatók — az állomány tagjára kedvezőbbet kell figyelembe venni.

A beszámíthatás igazolása

174. A beszámítani kért szolgálati időket a következő okmányokkal kell igazolni:

a) munkaviszonyban eltöltött időket:

- régi és új munkakönyvvvel (az új munkakönyv 3. oldalán bejegyzett időt külön okmánnyal kell igazolni),
- a munkáltató által az egykori nyilvántartások alapján kiadott — cégbélyegzővel ellátott — munkáltatói igazolással, illetőleg köz- vagy magánalkalmazott esetében egykori szolgálati bizonyítvánnyal,
- a társadalombiztosítási szervek által kiadott igazolással,
- szakmunkás tanuló (tanonc) időt szakmunkásbizonyítvánnyal (szerződéssel), ha az okmány az eltöltött időt hiteltérdemlően bizonyítja,
- bírói ítélettel elismert időt az erről szóló bírósági határozattal.

b) a jogszerző időket:

- a munkásmozgalomban eltöltött időt — az 5/1959. (V. 8.) MüM számú rendelet 81. §. (2) és (3) bekezdése alapján — az illetékes megyei (városi, fővárosi kerületi) pártbizottság, a szakszervezeti mozgalomban eltöltött időt az illetékes szakszervezet elnöksége által kiállított igazolással,

- katonai szolgálatban, deportálásban, munkaszolgálatban és hadifogságban eltöltött időt egykori katonakönyvvvel, az utóbbi esetben az elbocsátásról szóló okmánnyal (igazolással), illetőleg az 1/1969. (HK 1.) MNVKF számú utasításban felsorolt szervek által kiállított igazolással,

c) a mezőgazdasági munkaviszonyt az a) alpontban említett munkakönyv és társadalombiztosítási igazoláson kívül:

- 1939. január 1. napjától 1947. december 31-ig terjedő időt az 5/1959. (V. 8.) MüM számú rendelet 51. §. (3) bekezdés alkalmazásával a városi (fővárosi kerületi) tanács VB igazgatási osztálya, illetve a községi tanács VB titkára által kiállított és a munkáltató megnevezését, a munkaviszony időtartamát, az alkalmazás megjelölését (gazdasági cseléd, stb.) feltüntető hatósági bizonyítvánnyal.

A tanúvallomás vagy közvetlen tudomás alapján kiadott hatósági bizonyítványt beszámíthatóság szempontjából bélyeglap, illetve a bélyeglevonást igazoló bejegyzés alapján kiadott igazolással azonos értékűnek kell tekinteni. Ennek alapján azonban naptári évenként legfeljebb 150 napot, ipari és mezőgazdasági együttes munkaviszony igazolása esetén 300 napot lehet figyelembe venni. Ha gazdasági cseléd vagy szegődményes iparos munkaviszonya megszakítás nélkül fennállt: teljes egészében; ha 365 napon állt fenn, teljes évként kell figyelembe venni,

- az állami, mezőgazdasági üzem által — saját nyilvántartás alapján — kiállított igazolással.

175. Ha a beszámítani kért szolgálati idő, illetőleg munkaviszony igazolására a 174. pontban megjelölt okmányok beszerzésére nincs mód, igazolásul bármely más, hitelt érdemlően tanúsító okirat, vagy két tanú hatóság (bíróság, a volt munkahely szerint illetékes tanács, közjegyző) előtt tett írásbeli nyilatkozata is elfogadható. Tanúvallomás alapján legfeljebb két év vehető figyelembe.
176. Azoknak az állományban levőknek, akiknek 18. életévüket megelőzően már volt belügyi szolgálatuk, de azt okmánnyal igazolni nem tudták, a jelenleg is állományban levők tanúkénti nyilatkoztatásával a 10/1969. sz. belügyminiszteri

utasításban foglaltak alapján a volt szolgálati hely szerint illetékes parancsnokok adják ki az igazolást.

177. A szolgálati idő beszámítását a „Kérdőív a szolgálati idő megállapítására” rendszeresített nyomtatványon kell kérni, illetőleg a beszámított időt rögzíteni.

A szolgálati idő kezdő napjának megállapítása szempontjából a beszámítható időket napokban kell összeadni és az évekre történő átszámításnál 365 napot kell egy évnél tekinteni. A fennmaradó egy évnél kevesebb időt is teljes évként kell figyelembe venni.

A szolgálati idő kezdetének időpontját úgy kell meghatározni, hogy a beszámítható évek számát le kell vonni abból az évszámból, amely évben a beszámítás történt, és az így kapott naptári év január 1. napját kell a szolgálati idő kezdetének tekinteni.

178. A kérdőívet a benyújtott igazolások alapján az illetékes személyzeti szerv vagy személyzeti előadó tölti ki, a kinevezéshez szükséges személyi anyag elkészítésével egyidőben.

179. A szolgálati idő módosítását az e célra rendszeresített „Kérelem a szolgálati idő módosítására” nyomtatványon kell kérni. E nyomtatványt a munkaviszonyban töltött idő igazolására szolgáló rész kivételével a kérelmező tölti ki. Ehhez csatolni kell a módosítás alapját képező okmányokat, igazolásokat. A személyzeti szervek ezek birtokában jelölik meg a szolgálati idő kezdő napját.

180. A szolgálati idő kezdő napját, illetve módosítását állományparancsban kell megállapítani.

181. A szolgálati idő megállapítása (módosítása) után a szolgálati idő kezdő napját a szolgálati adatlapon, a statisztikai nyilvántartó kartonon és az illetmény számfejtő kartonon át kell vezetni. A szolgálati idő kezdő napjának megállapításáról az állomány tagjának az e célra rendszeresített igazolást ki kell adni.

182. Ha a szolgálati idő módosítása a megállapító szerv téves számítása miatt válik szükségessé, és az érintett személy a módosítási kérelmet a hároméves elévülési határidőn belül terjeszti elő, a módosításhoz fűződő jogosultságok az eredeti megállapítás napjától, egyébként pedig a kérelemnek

az illetékes személyzeti szervhez történő előterjesztését követő hónap 1. napjától járnak.

183. Munkaviszony igazolása mellett a fokozott igénybevétellel és veszéllyel járó munkakörben történt foglalkoztatás alapján — a ténylegesen szolgálatban, szolgálati viszonyban töltött időn felül — kedvezményes szolgálati időt (munkaviszonyt) szerzett dolgozó elismert és igazolt idejét a 015/1972. és a 016/1972. számú miniszteri utasításban foglaltak alapján kell megállapítani és jogszerző időként kell figyelembe venni.
184. A jelenleg állományban lévők 18. életévüket követően — különböző jogszabályok alapján — eddig elismert szolgálati idejét a X. fejezetben foglaltak nem érintik.

A szolgálati idő megállapításával kapcsolatos egyéb intézkedések

185. A szolgálati idő megállapítása annak a naptári időpontnak a megállapítását jelenti, amelytől a beosztott szolgálati viszonya — a szolgálati időpótlék, a szabadság mértéke, a jubileumi jutalom, a leszerelési segély, a nyugdíjjogosultságok szempontjából — folyamatosnak számít.
186. Abban az esetben, ha az állomány tagja nem ért egyet a szolgálati idejének megállapításával, az erről szóló „igazolás” kézhezvételét követő 15 napon belül a szolgálati út megtartásával panaszt tehet.
187. A néphadsereg, IM, BV, az állami tűzoltóság területi szervei és Munkásőrség hivatásos állományából közvetlenül a BM állományába kerülők szolgálati idejének kezdeteként az említett szervek által már megállapított szolgálati időt kell elfogadni.
188. A szolgálati idő megállapításának vagy módosításának alapját képező kérdőívet és a kiadásra kerülő igazolást az illetékes személyzeti osztályvezető hagyja jóvá.
189. A megállapított szolgálati idő az állományból történő kiválásig folyamatosan szolgálati viszonyban töltött időnek minősül. Alapul szolgál — a polgári életben való elhelyezkedés esetén — mindazon jogosultságok elnyeréséhez, amelyet a Munka Törvénykönyve a folyamatos szolgálati (munka) viszony fennállásához köt.

A POLGÁRI ÁLLOMÁNY SZEMÉLYI ÜGYEINEK INTÉZÉSE

190. A polgári állomány ügyeinek intézése során a személyzeti szerveknek — a Személyzeti Munka Rendjében foglaltak és a 15/1974. BM sz. Utasítás rendelkezéseinek együttes alkalmazásával — az e fejezetben meghatározott feladatokat kell végezni.

Az állományba vétel

191. Az állományba vétel során:

- a) orvosi alkalmassági vizsgára utalás,
- b) kinevezéshez szükséges okmányok bekérése és ellenőrzése,
- c) a felvételre jelentkező szükség szerinti ellenőrzése, az ellenőrzés anyagának értékelése, indokolt esetben az ellenőrzés kiterjesztése,
- d) szolgálati adatlap kitöltése,
- e) felvételi javaslat elkészítése,
- f) munkaszerződés, állományparancs elkészítése,
- g) eskütételi okmány kitöltése,
- h) munkaviszony kezdetének megállapítása.

A szerződéses polgári alkalmazottak állományba vétele során a felsorolt feladatok közül az a), c) és f) alpontokban foglaltakat kell végrehajtani.

192. A munkaviszony létesítésére irányuló kérelem benyújtásánál a 7—10. pontot kell értelemszerűen alkalmazni azzal az eltéréssel, hogy:

- a kinevezett polgári állományba vétel iránti kérelmet 5 napon belül az illetékes személyzeti osztályhoz kell felterjeszteni,
- a szerződéses polgári állományba vétel iránti kérelmet a szakterület vezetője saját hatáskörben bírálja el és készítetteti elő, illetve köti meg a szerződést, — ahol arra

szükség van — az illetékes személyzeti szerv képviselőjének közreműködésével.

193. A munkaviszony létesítésének előkészítésénél a 11—13. pontot kell alkalmazni.

A parancs-tervezethez csatolni kell — a 13. f) és h) alponatokban felsorolt okmányok kivételével — a kinevezett polgári állománynál a kinevezési okmány, szerződéses polgári állománynál a szerződés két példányát.

Munkába állításkor a kinevezési okmány, illetve a szerződés 1. példányát a dolgozónak kell átadni, a 2. példányokat a személyi anyagába kell lerakni.

194. A munkaviszonyban töltött időt az érvényben lévő munkajogi rendelkezések alapján kell kiszámítani.

A munkaviszony kezdetét — a szabadság és a korpótlék egységes számítása érdekében — jogosultság kezdő évének január 1. napjával kell parancsban megállapítani.

A munkaviszony kezdetéről igazolást kiadni nem lehet.

A munkaviszonyban állók ügyei

195. A munkaviszony fennállása alatt:

- a) szerven belül és szervek közötti áthelyezésre,
- b) vezetői beosztásba kinevezésre,
- c) felmentésre, alacsonyabb beosztásba helyezésre,
- d) soros és soron kívüli előléptetésekre, kitüntetésekre,
- e) dicséretekre és jutalmazásokra vonatkozó személyi javaslatok előterjesztése;
- f) illetmény besorolás,
- g) közreműködés iskoláztatási és utánpótlási tervek elkészítésében,
- h) közreműködés a minősítés elkészítésében és ismertetésében,
- i) illetmény nélküli, gyermekgondozási segély címén szabadság engedélyezésének előterjesztése,
- j) házasságkötés bejelentésekor szükséges ellenőrzések végrehajtása.

A szerződéses polgári alkalmazottak munkaviszonyának fennállása idején a felsoroltak közül az a) pontból a szer-
ven belül áthelyezésre a d) pontból, a kitüntetésre, vala-
mint az e) és h) pontokban foglalt feladatokat kell végre-
hajtani.

196. A kinevezett polgári alkalmazott hivatásos állományhelyen legfeljebb tiszti beosztást tölthet be.

A kinevezett polgári vezetői állomány utánpótlásának ter-
vezését és iskoláztatását a 61. pont b) alpontjában megje-
lölt tervekben, a hivatásos állományra vonatkozó szabályok
szerint kell szerepeltetni.

197. A polgári alkalmazottak jutalmazásánál a pénzjutalom alsó
határát külön utasítás szabályozza.

198. Minősítést kell készíteni a kinevezett polgári állománynál
a vezető beosztásúakról, a 75/a. alpontban meghatározott
szabályok szerint.

Jellemzést kell készíteni a kinevezett polgári állománynál
a kinevezést követő 1 év eltelte után:

- az I. és II. munkaköri csoportba tartozókról,
- a III. és IV. munkaköri csoportba tartozók közül azok-
ról, akik beosztásuknál fogva olyan bizalmas feladatot
látnak el, amely indokolja jellemzésüket. Ennek eldön-
tése a hatáskörileg illetékes parancsnok feladata.

A szerződéses polgári állománynál a III—IV. állománycso-
portra vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni.

A jellemzést ki kell egészíteni, ha a polgári alkalmazottat
alacsonyabb vagy magasabb beosztásba helyezik, illetve
személyi körülményeiben lényeges változás történt.

A munkaviszony megszüntetése

199. a) a munkaviszony megszüntetésével kapcsolatos intézke-
dések ellenőrzése, a parancs elkészítése,

b) titoktartási nyilatkozat vétele.

200. A nyugellátásra jogosultságot szerzett polgári alkalmazot-
tal a felmondási értesítő átadása előtt 1 hónappal, vezető
beosztású polgári alkalmazottal 3 hónappal meg kell be-
szélni a nyugdíjaztatás körülményeit.

A felső korhatár elérése előtt a polgári alkalmazottat az Országos Orvosszakértői Intézet (a továbbiakban: OOSZI) döntése alapján lehet nyugdíjazni. Az OOSZI elé rendelés az illetékes vezető orvos feladata.

XII. Fejezet

A SZEMÉLYZETI- ÉS KÁDERNYILVÁNTARTÁS

201. A személyzeti- és kádernyilvántartás célja, hogy a hivatásos és kinevezett polgári állományra vonatkozó adatok nyilvántartásával, értékelésével és az erre épülő adatszolgáltatással:

- a) elősegítse a szolgálati feladatok szervezését és végrehajtását,
- b) segítse a létszámgazdálkodás, kádereképzés és továbbképzés folyamatosságát, tervszerűségét,
- c) biztosítsa a vezetők, parancsnokok, a párt- és társadalmi szervek vezetői és az érdemi személyzeti munkát végzők részére a káder- és személyzeti munka értékeléséhez, elemzéséhez és tervezéséhez, a személyi döntések kialakításához szükséges adatokat.

202. A nyilvántartás vezetésére és az adatszolgáltatásra kötelezett szervek feladatai:

- a) a BM IV/II. Csoportfőnökség Nyilvántartó Osztálya, a BM országos (Kormányórság) parancsnokságok és a BM Határórság kerületi, a megyei (budapesti) rendőr-főkapitányságok, valamint a Forradalmi Készenléti Rendőri Ezred személyzeti szervei

- nyilvántartják az állomány tagjainak személyi anyagait, gondoskodnak azok kezeléséről, biztonságos tárolásáról,
- folyamatosan vezetik az állomány tagjainak személyi anyagaiban, kartonnyilvántartásain, a személyi és szolgálati körülményeikben bekövetkezett változásokat,

- gondoskodnak a személyi állományra vonatkozó parancsok nyilvántartásáról és kivonatainak illetékes szervekhez történő továbbításáról,
 - végzik a szolgálati és nyugdíjas igazolványok kiadásával, bevonásával kapcsolatos nyilvántartási feladatokat,
 - a Belügyminisztérium vezetői részére információt adnak nyilvántartási anyagaik alapján saját állományuk létszámáról, összetételéről, változásáról, valamint — a szolgálati feladatok ellátásához szükséges mértékig — más szerv állományának adatairól,
 - a szervek vezetői részére információt adnak nyilvántartási anyagaik alapján saját állományuk létszámáról, összetételéről, változásáról,
 - az állományból elbocsátottak részére szolgálati idő igazolást adnak ki,
 - a személyi állomány tagjai és más személyek részére adományozott kitüntetések okmányait elkészítik.
- b) A BM csoportfőnökségek, önálló osztályok és más, az a) alpontban fel nem sorolt, állományparancs kiadási joggal rendelkező szervek:
- vezetik az állományparancs-nyilvántartást és törzsszám nyilvántartást,
 - a parancsok kivonatait és a változásjelentéseket az illetékes szervekhez továbbítják.
- c) A városi, járási, városi-járási és kerületi rendőrkapitányságok:
- az állomány tagjainak fontosabb személyi és szolgálati jellegű adatairól nyilvántartó könyvet vezetnek,
 - a változásokról a rendőr-főkapitányságok személyzeti osztályait értesítik.

A személyi anyag nyilvántartás

203. A személyi anyag nyilvántartás kiterjed a BM hivatásos állomány, valamint a kinevezett polgári alkalmazottak (a továbbiakban: állomány) tagjaira, illetve az elbocsátottak, nyugállományba helyezett és elhalálozás folytán állományból töröltek anyagának nyilvántartására.

Az állomány tagjának személyi anyagát a beosztásba kinevezésre jogosult parancsnok közvetlen alárendeltségébe tartozó szervnél kell kezelni, őrizni.

204. A személyi anyag az állomány tagjai kinevezésekor előírt, a folyamatosan és a szolgálati viszony megszüntetésekor, illetve azt követően keletkezett iratokból, okmányokból áll.

Az állomány tagjainak személyi anyagait az e célra rendszerezített és sorszámmal ellátott személyi anyaggyűjtőben (a továbbiakban: anyaggyűjtő) kell elhelyezni:

a) az állományba kinevezéskor:

- a kinevezési javaslatot,
- a szolgálati adatlapot,
- az önéletrajzot,
- az eskütételi jegyzőkönyvet,
- az információkat,
- a környezettanulmányt (szükség szerint),
- kérdőjegy-összesítőt (amennyiben nyilvántartásban szerepel, a priuszt tartalmazó kérdőjegyet is),
- 4×5 cm nagyságú fényképet,
- a tartalomjegyzéket;

b) a folyamatosan keletkezett okmányokból:

- a minősítéseket, jellemzéseket,
- a fegyelmi határozatokat, (fenyítés törlése esetén a legközelebbi minősítésig),
- a szolgálati idő megállapításával, illetve módosításával kapcsolatos kérdőívet,
- kedvezményes szolgálati idő elismerésével kapcsolatos okmányokat,
- a szolgálati beosztással összefüggő jelentéseket, javaslatokat, OOSZI szakvéleményeket, illetve BM FÜV bizottsági határozatokat, sérülési jegyzőkönyveket,
- az utolsó jóváhagyott áthelyezési javaslatot,
- a kinevezési, visszatartási javaslatokat;

- c) a felsorolt anyagokon kívül a személy megítélése szempontjából egyéb fontos iratokat, okmányokat a személyzeti osztályvezetők (főelőadók) javaslatára, a beosztásba történő kinevezésre jogosult parancsnok aláírásával vagy láttamozásával lehet az anyaggyűjtőben elhelyezni;
- d) az állományból elbocsátottak, nyugállományba helyezettek, — elhalálozottak személyi anyagát fogyatéknylvántartásba kell helyezni. A fogyatéknanyaggyűjtő az a), b), c) alpontokban foglaltakon kívül tartalmazza még:
- az elbocsátási javaslatot (kérelemre történő elbocsátáskor a kérelmet),
 - egészségi okok miatti elbocsátáskor, nyugállományba helyezéskor az OOSZI és a BM FÜV Bizottsági határozatokat,
 - fegyelmi fenytésként történt elbocsátáskor az eljárásról készült összefoglaló jelentést, vagy határozatot,
 - titoktartási nyilatkozatot,
 - megkeresésekre és beadványokra adott válaszok másolatait.

A fogyatéknanyagot az állományban lévőkttől elválasztva kell kezelni.

205. Az anyaggyűjtőkben elhelyezett tartalomjegyzéken fel kell tüntetni: az anyag tárgyát, oldalszámát, készítőjének nevét és a lerakás időpontját. Az anyaggyűjtőkbe csak keltezéssel, aláírással ellátott és ellenőrzött, illetve jóváhagyott iratokat, okmányokat, ismertetett minősítéseket szabad lerakni. Az iratlerakásokat, kiemeléseket a tartalomjegyzéken vezetni kell. Bejegyzéseket, anyagkiemeléseket csak a kezeléssel megbízott személy eszközölhet. Az egyes személyi okmányok kiemelése esetén (a megjegyzés rovatban) meg kell jelölni az engedélyező nevét, vagy az intézkedést elrendelő parancs számát és a kiemelés időpontját.
206. Az állományban lévők és fogyatéknba kerültek anyaggyűjtőiben a nyilvántartási anyagokat az alábbi sorrendben kell elhelyezni:
- fénykép,
 - kérdőjegyek,
 - információk, illetve környezettanulmány,

- önéletrajz (önéletrajz-kiegészítő),
- eskütételi jegyzőkönyv,
- szolgálati adatlap,
- fegyelmi összefoglaló, illetve határozat,
- kinevezésre készült javaslat,
- jellemzés,
- minősítések,
- OOSZI és BM FÜV bizottsági határozatok,
- egyéb lerakásra kerülő iratok,
- tartalomjegyzék.

207. A 204. pontban felsorolt okmányokat, iratokat az illetékes nyilvántartók a parancs megjelenésétől számított 14 napon belül vegyék nyilvántartásba az e célra rendszeresített anyagnyilvántartó könyvben.

A nyilvántartó könyvbe az anyagok keletkezésének sorrendjében kell írni:

az állomány tagjának a nevét, születési évét, anyja nevét, törzsszámát, áthelyezés, elbocsátás, nyugállományba helyezés, stb. esetén a megjegyzés rovatba az anyag továbbításának helyét, okát és dátumát.

208. Az állományba újból kinevezett személy fogyatékananyagát ki kell kérni, és a 204. pont a), b) és c) alpontjában megjelölt iratokat az új anyaggyűjtőbe át kell venni. Ezt az anyagot a beosztásba történő kinevezésre jogosult parancsnok jóváhagyása alapján egyéb iratokkal ki lehet egészíteni. A fogyatékananyag tartalomjegyzékén át kell vezetni a kiemeléseket. A megmaradt fogyatékananyagot irattárba kell helyezni.

209. Az állományban és a fogyatékanban lévők személyi anyagát kiadni, azokba betekinteni az előljáró parancsnokon, az illetékes személyzeti, fegyelmi, ellenőrzési szervek vezetőin és beosztottain, valamint a pártbizottságok titkárain kívül csak a hatáskörileg illetékes parancsnokok engedélye alapján lehet. A központi szervektől elbocsátott személyek anyagainak kiadását a Nyilvántartó Osztály vezetője engedélyezi. A személyi anyag 8 nap időtartamra adható ki.

- a) Anyagkiadásra a Nyilvántartó Osztályon az anyagkérésre rendszeresített kartont, a nyilvántartásra kötelezett többi szervnél anyagkiadó kartont kell felhasználni.
- b) A visszaérkezett anyagok átvételének elismertetésére a személyi anyag kivevő könyvet, az újonnan összeállított, majd a folyamatosan keletkezett személyi anyagok leadására az ügyforgalmi átadókönyvet kell felhasználni.
- c) A vezetői kinevezés, testületek közötti átminősítés, áthelyezés esetén az állomány tagjai személyi anyagát — indokolt esetben az átadó szerv vezetőjének döntése alapján, azok kivonatát — továbbá személyi kartonját az állományparancs megjelenését követő 8 napon belül az új szolgálati hely, vagy a hatáskörileg illetékes szerv nyilvántartójához kell megküldeni.
- d) Az állományban lévők, illetve elbocsátottak anyagát más minisztériumnak, szervnek megküldeni nem szabad, információk a 273. pont rendelkezései szerint adhatók ki.

A személyzeti gépi nyilvántartás és adatszolgáltatás

- 210. A személyzeti gépi nyilvántartási rendszer kiterjed a BM hivatásos állományúak és a kinevezett polgári alkalmazottak és — 1974. január 1-től — az állományból fogvatékba kerültek adataira.
- 211. A személyzeti gépi nyilvántartási és statisztikai rendszer általános rendjének kialakítása, a rendszer módosítása a BM Információfeldolgozó csoportfőnök és a BM IV/II. csoportfőnök együttes hatáskörébe tartozik.
- 212. A személyzeti gépi nyilvántartási rendszer kezelése a Nyilvántartó Osztály és a Gépiadatfeldolgozó Osztály feladata. A törzsadattár adatainak, minőségének rendszeres és alkalmankénti egyeztetését a területi személyzeti szervek bevonásával a Nyilvántartó Osztály szervezi.
- 213. A személyzeti gépi nyilvántartási rendszer alapeszköze a törzsadattár. Ezért minden állományba kinevezettről a parancs, a törzsszám és a felvételi okmányok alapján adatlapot kell kitölteni, amelyet a paranccsal egyidőben kell felterjeszteni a Nyilvántartó Osztályra.

214. A személyzeti gépi nyilvántartásra épülő — a szervek parancsnokainak tájékoztatását szolgáló — információs rendszert a BM IV/II. csoportfőnök és a BM Információfeldolgozó csoportfőnök szabályozza.

A személyi- és keresőkarton nyilvántartás

215. A 202/a. alpontban nyilvántartásra kötelezett szervezeteknek a személyi anyagok alapján kartonnyilvántartást kell vezetni.
216. Az állományba való felvételkor személyi (statisztikai) és keresőkartont kell kitölteni az állomány tagjairól. A kartonok adatai biztosítják az országos nyilvántartáson keresztül a gyors információadást, valamint a helyi adatszolgáltatást.
- a) A belügyminiszter, az államtitkár és a miniszterhelyettesek hatáskörébe tartozó vezetők, továbbá az állambiztonsági beosztásba kerülők esetén a személyi kartont a területi szervek két példányban készítsék el, és egyik példányát küldjék meg a BM IV/II. Csoportfőnökség Nyilvántartó Osztályának.
 - b) A BM Határőrség Országos Parancsnokság és személyzeti szervei az állományba kinevezett személyekről a keresőkartont kettő példányban töltik ki. Az egyik példányt az országos parancsnokság nyilvántartójának, a másikat — a parancskivonattal egyidőben — a Nyilvántartó Osztálynak küldik meg.
217. A kereső- és személyi karton kitöltéséért és továbbításáért az állományba kinevezést előkészítő személyzeti szerv felelős.

A személyi állományra vonatkozó parancsok nyilvántartása

218. Az állomány tagjaira vonatkozó intézkedések elrendelése állományparancsban történik. Az abban rögzített rendelkezéseknek meghatározó szerepe van a szolgálati hely, beosztás, rendfokozat, továbbá az anyagi és pénzügyi ellátottság tekintetében. Ezért a nyilvántartó szervezeteknek a személyi állományra vonatkozó parancsokat (a továbbiakban: állományparancs) alapként kell kezelni.

219. Az állományparancsot az e célra rendszeresített könyvben kell nyilvántartani, amelyben fel kell tüntetni az állományparancs számát, kiadásának keltét, az állomány érintett tagjának nevét, rendfokozatát és a parancs tárgyát.

Külön kell nyilvántartani:

- a miniszteri,
- az államtitkári, miniszterhelyettesi,
- „vegyes parancs” elnevezéssel az egyéb állományparancsokat.

220. A jóváhagyott állományparancs eredeti példánya az aláíró parancsnok nyilvántartó szervénél marad, a magasabb hatáskörben kiadott parancsból a parancssal érintett személy szolgálati helye szerint illetékes, állományparancs kiadására jogosult szervnek hitelesített kivonatot kell küldeni. Az intézkedés jellegétől függően a parancskivonat egy-egy példányát meg kell küldeni a pénzügyi és anyagi szervekhez is. Az állományparancsok nyilvántartását végző beosztottak — a parancs hatályát is figyelembe véve — a kivonatokat kötelesek haladéktalanul továbbítani az illetékes szerv vezetőjéhez. Parancskivonatot az állomány érintett tagjának küldeni nem lehet.

a) A belügyminiszter, az államtitkár, a belügyminiszter-helyettesek, (főcsoportfőnökök) a főcsoportfőnök-helyettesek, az országos parancsnokok és a BM IV/II. csoportfőnök által kiadott parancsok rendelkezéseit helyi állományparancsban megjelentetni nem kell. Ha saját hatáskörükben további állományparancs kiadására van szükség, azokat az eredeti parancsra való hivatkozással saját számon kell elrendelni, és vegyes parancsként kezelni.

A magasabb parancskivonatok szükség szerint lemásolhatók, és az illetékes szervekhez továbbküldhetők. A kivonat hátlapján fel kell tüntetni, hogy a parancskivonat másolata hány példányban készült és azt kik kapják.

b) Az országos (Kormányőrség) parancsnokok, a csoportfőnökök, a megyei (budapesti) rendőr-főkapitányságok, önálló osztályvezetők a saját hatáskörükben, vagy magasabb állományparancs alapján az a) alpont második bekezdése szerint kiadott állományparancsok egyik kivonati példányát a nyilvántartási anyagok kiegészítése cél-

jából folyamatosan küldjék meg a Nyilvántartó Osztályra.

221. Az állományra vonatkozó eredeti parancsok évenkénti sor-számozással történő nyilvántartásba vétele, az állományparancs kiadására jogosult vezetők megbízottai, illetve a személynévi szervek feladata.
- a) Az állomány hivatásos tagjaira, a kinevezett, a szerződéses polgári alkalmazottakra vonatkozó állományparancsokat külön-külön kell nyilvántartani és tárolni.
 - b) Az eredeti állományparancsok beköttetése a parancsot kiadó szerv feladata.

A katonai nyilvántartás

222. A hadkötelesek hivatásos állományba történő kinevezéséről a nyilvántartó szervek a 22. pontban foglaltak szerint az állományparancs alapján értesítsék az állandó lakhely szerint illetékes kiegészítő parancsnokságot.
- a) Az értesítésben közöljék az állomány tagjának nevét, születési évét, helyét, anyja nevét, állandó lakhelyét, a kinevezésről szóló parancs számát és a kinevezés hatályát.
 - b) A néphadsereg tartalékos tiszthelyetteseinek — sorállományú tagjainak — tiszthelyettesi kinevezésekor 18—50 éves életkor között kérjék meg katonai nyilvántartási anyagaikat.
 - c) Az anyag megérkezése után töltsék ki a katonai keresőlapot. A keresőlap hátlapján tüntessék fel a tartalékos katonai rendfokozatot, tartalékos tisztek esetében a katonai igazolvány számát is.
 - d) A néphadsereg tartalékos tisztjeinek kinevezésekor a katonai igazolványt be kell vonni, és az irattározásra kerülő okmánygyűjtőbe való elhelyezés végett meg kell küldeni a kiegészítő parancsnokságnak.
223. Az állományból elbocsátott, vagy nyugállományba helyezett hadkötelesekről a katonai nyilvántartási anyagot a kiegészítő parancsnokságnak meg kell küldeni:

- a) tisztek esetében az elbocsátásra vonatkozó állományparancs kivonatát (beosztási helyként BM, megyei RFK, vagy ennek megfelelő szerv megnevezés írható be), a szolgálati adatlap másolatot, a katonai nyilvántartási anyagot, (ha nincs, a keresőlapot), egyben közölni kell az állandó lakhelyet. Ez az intézkedés — ha kizáró ok nem áll fenn — a BM-ben elért rendfokozat elismertetését is jelenti.
- b) Ha a tiszthelyettesek elért rendfokozata magasabb a néphadseregben elért rendfokozatnál, a személyi anyag alapján ki kell állítani a BM nyilvántartási lapot, ennek megküldése egyben javaslattételt is jelent az elért rendfokozat elismertetésére, egyéb vonatkozásban az előző bekezdésben foglaltak szerint kell eljárni.
- c) Az egészségi állapot miatti elbocsátáskor, nyugdíjazáskor, illetve rokkantsági nyugalomnyumba helyezéskor a kiegészítő parancsnokságot tájékoztatni kell az orvosi szakvélemény alapján a betegség okáról és mértékéről.
- d) Elhalálozás esetén a katonai nyilvántartási anyagot vissza kell küldeni a kiegészítő parancsnokságnak.

224. A katonai nyilvántartás feladatait a honvédelmi és belügyminiszter 1963. évi 05. sz. közös parancsa, valamint a HM Szervezési és Mozgósítási csoportfőnökének, és a BM Személyügyi Főosztály vezetőjének 1963. évi 3. sz. közös utasítása szabályozza.

A szolgálati-, a nyugdíjas igazolvány és a belépő nyilvántartása

225. A hivatásos állomány tagjait, a kinevezett, illetve szerződéses polgári alkalmazottakat a kinevezésre, illetve a munkaviszony létesítésére vonatkozó állományparancs alapján szolgálati, a nyugalomnyumba helyezéskor nyugdíjas igazolvánnyal, a Belügyminisztériummal és szerveivel munkakapcsolatban álló polgári személyeket belépővel kell ellátni.

226. A BM hivatásos, kinevezett és szerződéses polgári állomány tagjai állománycsoportonként eltérő igazolvánnyal, betétlappal, érvényesítő szelvénnel rendelkeznek. Az igazolvány meghatározza, hogy az mely BM objektumba jogosít belépésre.

- a) a szolgálati igazolvány a hivatásos állomány tagjait feljogosítja:
 - szolgálati viszonyának igazolására,
 - szolgálati intézkedésekre,
 - fegyverviselésre,
 - BM objektumaiba való belépésre.
- b) a nyugdíjas igazolvány feljogosít:
 - a BM egészségügyi intézetek szolgáltatásainak igénybevételeire,
 - kulturális intézményeinek látogatására,
- c) a belépők az abban megjelölt objektumba jogosítanak belépésre.

227. Az igazolványok szigorú elszámolási rend alá tartozó okmányok. A nyilvántartásukra felfektetett könyvet a változások azonnali átvezetésével állandóan naprakész állapotban kell tartani.

- a) A nyilvántartó könyvben vezetni kell:
 - az igazolvány névszerinti kiadását,
 - az átvétel elismeréséről szóló aláírást vagy megküldéséről szóló ügyirat számának bejegyzését,
 - a bevonás és selejtezés végrehajtását.
- b) Egymástól elkülönítve kell nyilvántartani:
 - a hivatásos,
 - a kinevezett,
 - a szerződéses polgári állományba tartozók, valamint
 - a nyugdíjasok igazolványát.
- c) A belépők kiadására, visszavonására, nyilvántartására az igazolványokra meghatározott szabályokat kell alkalmazni.

228. Az igazolványváltozások folyamatos vezetésére a Nyilvántartó Osztályon az igazolvány nyilvántartó kartont kell, a kiadásra jogosult többi szervnél a személyi kartont lehet felhasználni.

229. Az igazolványok kitöltését az e célra kiadott vegytintával kell elvégezni. A nevet és a rendfokozatot jól olvashatóan, nyomtatott betűvel, a testületi hovatartozást rövidített jelzéssel (r., hór., tü.) kell az igazolványba beírni.

a) A kinevezett polgári alkalmazottak esetében a szakmai cím rövidítését, az I. ügyviteli csoportba tartozóknál a tényleges beosztást (előadó, segédelőadó, stb.), a szerződéses polgári alkalmazottaknál pedig „szerz. pa.” rövidítést kell az igazolványba beírni.

b) A fénykép felerősítéséhez fémcillagot és ragasztót, a hi-telesség igazolásához szárazbélyegzőt kell használni. Az igazolványt aláírással vagy névbélyegzővel kell el-látni.

c) A szerződéses polgári alkalmazottak szolgálati igazolvá-nyába be kell írni mely szerv állományába tartozik, épü-letekbe történő beléptetésüket a hatáskörileg illetékes parancsnokok szolgálati jegyen engedélyezik. Az igazol-vány kiadása során be kell jegyezni az igazolványba a belépésre való jogosultságot.

230. A Belügyminisztérium szervei közötti áthelyezés, testüle-tek közötti átminősítés, névváltozás, rendfokozatváltozás esetén az igazolványt két héten belül be kell vonni, illetve ki kell cserélni.

A nyilvántartásra szolgáló kartont a parancs alapján esz-közölt változás bejegyzése után a bevonandó igazolvány megérkezéséig — legfeljebb 14 nap időtartamig — a nyil-vántartók külön kezeljék. Amennyiben 14 napon belül az igazolványt csere céljából nem küldik meg, intézkedni kell bevonására, illetve az új igazolvány kiadására.

Szervek közötti áthelyezés, testületek közötti átminősítés esetén az igazolványok bevonása, az újak kiadása, az új szol-gálati hely szerint illetékes személyzeti osztály nyilvántar-tójának feladata.

231. Elbocsátáskor az igazolványt haladéktalanul be kell vonni. A bevont igazolványt 8 napon belül meg kell küldeni a ki-adó szerv személyzeti nyilvántartójának. Nyugállományba helyezéséskor ezt a feladatot a nyugállományba helyezés, il-letve nyugdíjazás hatályának időpontja után két hónapon belül kell végrehajtani.

232. Kinevezés, munkaviszony létesítése, elbocsátás, nyugállományba helyezés, nyugdíjazás esetén a szolgálati igazolvány kiadásakor vagy bevonásakor az illetékes nyilvántartó köteles a személyi igazolvány „munkahely” című rovatot a személyi igazolványról szóló rendelkezések alapján kitölteni.
233. A szolgálati viszony megszüntetésének a személyi igazolványba történő bevezetése nélkül a hivatásos állomány tagjai részére szolgálati idő igazolás nem adható ki.
234. Nyugállományba helyezéskor, illetve nyugdíjazáskor a hivatásos állományúak részére piros borítású, a polgári állományúak részére kék borítású nyugdíjas igazolványt kell kiadni.
- a) Ha az állomány rokkantság miatt nyugállományba helyezett tagját rokkantságának megszűnése miatt az állományba visszaveszik, a nyugdíjas igazolvány bevonásáról a visszavételt elrendelő állományparancs alapján a szolgálati igazolvány kiadására illetékes személyzeti szerv gondoskodik.
- b) Az állomány nyugdíjfolyósítás nélkül nyugállományba helyezett tagja részére a nyugdíjfolyósítás megkezdésekor kell a nyugdíjas igazolványt kiadni.
- Az igazolvány utólagos kiadására, illetve bevonására, a BM I/I. Csoportfőnökség Illetmény- és Nyugellátási Osztály értesítése alapján a Nyilvántartó Osztály köteles intézkedni.
- c) Ha a hivatásos állomány tagjától nyugállományba helyezéskor, vagy a nyugállományba helyezés után a Tvr. 47. §. (1) bekezdésében meghatározott jogokat megvonták, részére kék borítású igazolványt kell kiadni, illetve a korábbi igazolványt kék borításúra kell kicserélni.
- A nyugállományba helyezett személy igazolványát az illetékes személyzeti osztály cseréli ki, a hozzá megküldött (bírószági, fegyelmi, becsületbírószági) határozat alapján.
235. Az igazolványt az illetékes személyzeti osztály nyilvántartója készíti el, és a kiadásra jogosult parancsnok aláírása után adja át.
236. Igazolványok kiadása, illetve érvényesítése során a nyilvántartók kötelesek a szervek által készített névsorokat az igazolvány nyilvántartására szolgáló kartonokkal egyeztet-

ni. Az érvényesítést végzők a lejárt szelvényeket 10 napon belül az illetékes nyilvántartónak ellenőrzés, illetve megsemmisítés céljából küldjék meg.

237. Ha a szolgálati igazolvány megrongálódott vagy elveszett, ezt az igazolvány tulajdonosa közvetlen parancsnokának azonnal köteles jelenteni.

A megrongálódott igazolvány kicseréléséről az igazolványt kiállító szerv gondoskodik a közvetlen parancsnok értesítése alapján.

Ha az igazolvány elveszett, a közvetlen parancsnok a szolgálati út betartásával kezdeményezi az igazolvány körözésének elrendelését a BM Nyilvántartó Központ 2. Osztályán keresztül, és értesítést küld az igazolványt kiállító szervnek. Az értesítésben szerepelni kell, hogy az elvesztés körülményeinek kivizsgálására és az elveszett igazolvány körözésének elrendelésére intézkedés történt. A szolgálati igazolvány elvesztésével kapcsolatos felelősség megállapítása a hatáskörileg illetékes parancsnok feladata.

238. A szolgálati igazolványba, illetve belépőkbe változásokat, bejegyzéseket — az illetékes parancsnok értesítése alapján — csak az igazolványt kiállító szerv tehet.

239. A bevont igazolványokat érvényteleníteni kell. Az igazolványok érvénytelenítését a betétlapok vegytintával való átlós áthúzásával, illetve „selejtezve” szövegű bélyegző használatával kell végrehajtani. A bélyegző használata az igazolványnak a nyilvántartókönyvből történő kivezetésekor is kötelező.

Külön nyilvántartás

240. A Nyilvántartó Osztály külön nyilvántartást vezet:

- az idegen anyanyelvű és a felső- vagy középfokú nyelv- vizsgával rendelkezőkről,
- a különleges képzettségűekről, az egyetemi, politikai, vagy szakmai főiskolai végzettséggel, tudományos fokozattal rendelkezőkről,
- a felszabadulás előtti párttagokról,
- külföldi kitüntetéssel rendelkezőkről,
- a miniszter, az államtitkár és a miniszterhelyettesek hatáskörébe tartozó vezetőkről.

A változásjelentés

241. A nyilvántartási anyagok információkész állapotban tartása, felhasználhatósága érdekében az állományban szolgáltatott teljesítők személyi és családi körülményeiben beállott változásokat figyelemmel kell kísérni.

a) A területi szervek osztályvezetői, határőr kerületek parancsnokai, titkárságok, városi, járási, városi és járási, kerületi kapitányságok, valamint ezekkel egy tekintet alá eső vezetők a szolgálati hely szerint illetékes nyilvántartók által kezelt anyagokon történő átvezetés, illetve a Nyilvántartó Osztályra történő továbbítás végett a változásjelentés nyomtatvány felhasználásával kötelesek a változásokat az illetékes személyzeti osztálynak jelenteni.

b) A területi szervek személyzeti nyilvántartói, továbbá az állományparancs kiadására jogosult központi szervek vezetőinek megbízottai a Nyilvántartó Osztályon kezelt anyagokon történő átvezetés céljából változásjelentést kötelesek küldeni. A változásjelentést a személyzeti szervek minden tárgyhót követő hó 5-ig terjesztik fel a Nyilvántartó Osztályra.

A változásjelentés tartalmazza a szolgálati adatlap adataiban bekövetkezett mindazon változásokat, amelyek állományparancsban, határozatban nem jelennek meg.

242. A változásjelentés küldésére kötelezett szervek parancsnokai kérjék fel az illetékes pártszerveket és tömegszervezeteket, hogy a párttagsági viszonnal összefüggő, az állomány tagjainak megítéléséhez szükséges eseményekről, büntetésekről, azok törléséről adjanak rendszeres tájékoztatást.

A kitüntetés- és jelvénynyilvántartás

243. Az állomány tagjai, a szerződéses polgári alkalmazottak és a Belügyminisztérium szerveinek tevékenységét segítő polgári személyek, külföldi állampolgárok részére adott kitüntetések, jelvények, továbbá az állományban lévőknek külföldi állam, vagy szerv által adományozott kitüntetések, okmányok nyilvántartását, visszavonását a 202/a. pontban felsorolt szervek végzik.

244. A Nyilvántartó Osztály köteles gondoskodni:

- a) a 108. pontban felsorolt kitüntetések esetén — belügy-miniszteri parancsok alapján — a kitüntetésekről szóló és viselést engedélyező okmányok kitöltéséről, a hitelesítéséről, a parancskivonatok és kitüntetések továbbításáról,
- b) a külföldi kitüntetések folyamatos nyilvántartásba vételéről, a kiadásra kerülő viselési okmány elkészítéséről, illetékesekhez való továbbításáról,
- c) a miniszteri kitüntetések, okmányok, műborítók legyártásáról, egyetemi, állami főiskolai jelvények kiadásáról, az elvesztett kitüntetések igazolása és pótlása céljából küldött kérelmek ellenőrzéséről, és ennek alapján az igazolás, illetve az érmék átadásáról.

245. Elveszett, megrongálódott, illetve tévesen kiadott kitüntetés vagy azzal kapcsolatos okmány pótlását, cseréjét a kérelmező a parancsnoka által láttamozott szolgálati jegyen kérheti.

Kitüntetést pótolni akkor lehet, ha az a bemutatott okmányok alapján más módon nem szerezhető be.

246. Ha az állomány tagját az adományozott kitüntetés viselési jogától megfosztották, az állományparancs kiadására jogosult közvetlen vezetőnek gondoskodni kell a kitüntetés bevonásáról. A bevont kitüntetést szolgálati úton kell visszaküldeni annak a szervnek, amely azt adományozta. A kitüntetés bevonásának tényét, okát, valamint az intézkedést tartalmazó okmány keltét és számát a személyi nyilvántartás anyagain át kell vezetni.

247. A szolgálati idő után járó kitüntetéseket, okmányokat az országos parancsnokságok, megyei (budapesti) rendőr-főkapitányságok személyzeti osztályai évenkénti számszerű igénylése alapján a BM Központi Raktár biztosítja. A megküldött és bevont kitüntetésekről és okmányokról számszerű nyilvántartást kell felfektetni.

A visszavont és elrontott okmányok egy év után selejtezhettek.

A szolgálati idő igazolásának szabályai

248. A személyzeti szervek az állományból elbocsátottak részére a Belügyminisztériumban eltöltött, illetve a jogszabályok

- szerint beszámított szolgálati idejéről nyilvántartási anyagaik alapján igazolást adnak ki.
249. A személyzeti szervek az állományból elbocsátottak részére — a munkakönyvi bejegyzés helyett
- az elbocsátáskor,
 - a korábban elbocsátottak, illetve azok családtagjai vagy meghatalmazotti kérésére,
 - továbbá a társadalombiztosítási igazgatóságok és más szervek megkeresése alapján
- szabadság, jubileumi jutalom megállapítása, korpótlékra való jogosultság és nyugdíjigény elbírálása céljából igazolást kötelesek kiadni.
250. Nyilvántartási anyagok hiányában az igazolás kiadásához fel kell használni a 253. pontban jelzett külön utasítással rendszeresített kérdőívet, valamint az abban felsoroltak szerint beszerzett okmányokat, iratokat, nyilatkozatokat, és ezek alapján kell intézkedni az igazolások kiadására.
251. A területi szervekhez forduló, külföldön élő volt belügyi beosztottak szolgálati idő igazolási kérelmét a rendelkezésre álló adatokkal együtt a Nyilvántartó Osztálynak kell megküldeni.
252. A kiadott igazolás tartalmazza:
- a) az elbocsátott személyi adatait (név, születési év, anyja neve),
 - b) a BM-ben eltöltött szolgálati idejét és az elismert munkaviszonyát,
 - c) a szolgálati viszony megszüntetésének időpontját és okát a hivatkozott jogszabály megjelölésével, az erről rendelkező parancs szövege alapján.
253. A volt belügyi beosztottak szolgálati ideje igazolásának részletes szabályait a 10/1969. BM sz. utasítás tartalmazza.

Vegyes rendelkezések

254. A törzsszám a személyi állomány nyilvántartásának alapvető azonosítási eszköze, ezért azt fel kell tüntetni a személyi állományra vonatkozó parancsokon és változásjelentéseken (a személyi adatok után), a személyi anyagban, a szolgálati adatlapon, a kereső- és személyi kartonon, valamint a szolgálati igazolvány hátlapján.

255. A területi szervek parancsnokai — a helyi igények kielégítésére a személyzeti nyilvántartásban felsoroltakon kívül — egyéb személyzeti nyilvántartást csak a IV/II. csoportfőnök előzetes jóváhagyásával rendelhetnek el.
256. Nyilvántartó könyvet csak hitelesítve szabad használatba venni. A hitelesítést a szerv bélyegzőjének lenyomatával, a parancsnok, illetve a személyzeti osztályvezető aláírásával kell végrehajtani.
257. A személyzeti nyilvántartás során használt kartonokat szervként vagy állománycsoportonként, gyors áttekintést biztosító alfabetikus rendben kell kezelni.
258. Az állományba kinevezés során vagy a későbbiekben keletkezett olyan személyzeti jellegű anyagokat, amelyek a személyi anyag kivonatának tekinthetők vagy tájékoztató jellegűek, felhasználás után irattárba kell helyezni.
259. A személyzeti iratokkal kapcsolatos egyéb ügykezelési feladatokat a hatályos ügyviteli, ügykezelési szabályzatok rendelkezései szerint kell végrehajtani azzal az eltéréssel, hogy a személyi anyaggyűjtő az érintett személy születésétől számított 100 év eltelte után selejtezhető.
260. Az állomány tagjának nyugállományba helyezésekor a nyilvántartó szerv a nyugdíj megállapításához beszámítható jutalmazások összegét a parancs hatályát követő hónap 10-ig köteles az illetékes pénzügyi szervnek jelezni.
261. A nyilvántartó szervek a rendelkezésükre bocsátott névsorok alapján évenként tájékoztatást adnak a pénzügyi szerveknek arról is, hogy milyen összegű jutalmat kaptak az állomány azon tagjai, akiknek a nyugdíjjogosultság elérésakor rögzíteni kell a nyugdíj alapjául szolgáló illetmény összegét.
262. A személyi anyagokat, az állományra vonatkozó parancsok eredeti példányait, a személyi és kereső kartonokat, a szolgálati igazolvánnyal kapcsolatos okmányokat fémlemez szekrényben, az egyéb nyilvántartási anyagokat biztonsági zárral ellátott szekrényben kell tárolni.
263. A káder- és személyzeti munkához, valamint a nyilvántartáshoz szükséges nyomtatványok, kérdőívek, kartonok és könyvek tervezése, rendszeresítése és módosítása a IV/II. Csoportfőnökség feladata.

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

265. A parancsnokok személyi döntéseiknél kötelesek figyelembe venni az MSZMP KB, a területi és a belügyi pártbizottságok, pártvezetőségek hatásköri, a pártalapszervezetek véleményezési listáját.

A személyzeti vezetők kötelesek beszerezni az illetékes pártszervek és pártszervezetek, tömegszervezetek állásfoglalását, véleményét, a hatáskörükbe illetve véleményezési jogkörükbe tartozó vezetők következő személyi ügyeinek döntésre való előkészítése során:

- kinevezés, előléptetés, felmentés, áthelyezés,
- minősítés,
- kormánykitüntetésre irányuló javaslat,
- magasabb szintű politikai és állami iskolára küldés,
- félévnel hosszabb időtartamú külföldi tanulmányútra küldés,
- fegyelmi eljárás kezdeményezése.

A pártszervek hatáskörébe tartozó beosztásokat betöltő személyek felsorolt személyi ügyeiben a parancsnokok csak az illetékes pártszervek állásfoglalása után, annak figyelembevételével dönthetnek.

A pártalapszervezetek véleményezési jogkörébe tartozó beosztásokat betöltő személyek felsorolt személyi ügyeinek eldöntése előtt a pártalapszervezeti vezetőség véleményét kell kérni.

Ha a pártalapszervezeti vezetőség az illetékes parancsnok eltérő véleménye miatt felsőbb pártszervhez fordul, a kérdés tisztázásáig a szóbanforgó személy ügyében nem történhet döntés. Erről a parancsnok köteles előljárójának jelentést tenni.

A Szocialista Hazáért Érdemrend kitüntetés tulajdonosainak nyugállományba helyezése csak az illetékes pártbizottságokkal egyetértésben történhet.

mélyzeti szerv megbízottja a szakterület vezetőjével közösen köteles elkészíteni.

268. A személyi állomány tagjainak illetmény változásával járó parancsok hatályának egységesítése érdekében:

- a) a Nemzetközi Nőnap, Hazánk felszabadulása, a Nagy Októberi Szocialista Forradalom, illetve a Fegyveres Erők Napja alkalmából történő elismeréseket március 1, április 1, november 1, illetve október 1-i hatállyal,
- b) a véglegesítést, a soros és soron kívüli előléptetést, pótdíjak folyósítását, megbízásokat és illetmény besorolásokat lehetőleg az esedékes, vagy azt követő hónap első napjának hatályával,
- c) ha a személyi állomány tagjainak a jogszabályokban biztosított jogait, a szolgálat érdekeit nem sérti, a lehetőségekhez képest a kinevezést, beosztásváltozást, valamint az illetményt érintő egyéb intézkedéseket elrendelő parancsokat a hó első napjának hatályával,
- d) a nyugállományba helyezést és elbocsátást elrendelő parancsokat — a Tvr. 5. §. (2) bek. c) és d) pont szerinti esetek kivételével — a hó utolsó napjának hatályával kell megjelentetni.

269. Az állománynak azt a tagját, aki betegszabadságon, gyermekgondozási segély igénybevétele miatt illetmény nélküli szabadságon van, alacsonyabb beosztásba helyezni, áthelyezni csak kérelmére, vagy fegyelmi fenyítésül lehet.

270. A személyi állományra vonatkozó parancsot a hatálybalépés napján — akadály esetén annak megszűnése után — haladéktalanul végre kell hajtani.

Ha a parancs hatálya nincs feltüntetve, akkor a kiadás kelte kell a hatálybalépés napjának tekinteni.

271. Állományból elbocsátottat ismételten állományba kinevezni csak a kinevezésre vonatkozó szabályok szerint, egyéni elbírálás alapján lehet.

Rokkantsági nyugellátás megszüntetése esetén a kinevezésre jogosult parancsnok az orvosi vizsgálat lefolytatása után az egészségi alkalmasság követelményeitől egyéni elbírálás alapján kivételesen eltekinthet.

Ha a volt rokkantsági nyugdíjasnak az állományba vétele után egészségi állapotában javulás nem következik be, a nyugdíjjogosultsághoz szükséges szolgálati idő megszer-

zését követően nyugállományba helyezésről kell gondoskodni.

272. Az állomány tagjait érintő szolgálati intézkedéseknél — ahol az intézkedés alapja az iskolai végzettség — az alábbiakat kell figyelembe venni a végzettséget igazoló oklevél alapján:

Politikai iskolai végzettség:

- a) felsőfokú politikai végzettséggel rendelkezik az, aki
 - SZKP Társadalomtudományi Akadémiát,
 - SZKP 3 éves pártfőiskolát,
 - MSZMP Politikai Főiskolát,
 - Pártfőiskolát, (2—3 éves),
 - Marxizmus—Leninizmus Esti Egyetem szakosítót, (3 államvizsga),végzett,
- b) középfokú politikai végzettséggel rendelkezik az, aki
 - 1 éves pártiskolát,
 - Marxizmus—Leninizmus Esti Egyetemet,
 - 1 éves SZOT, KISZ, KOMSZOMOL iskolátvégzett.

Állami- és szakmai iskolai végzettség:

- a) felsőfokú végzettséggel rendelkezik az, aki
 - egyetemet és egyetemi jellegű főiskolát,
 - SZKP 3 éves pártfőiskolát, Politikai Főiskolát,
 - Lenin Intézet,
 - Zrínyi Miklós Katonai Akadémiátvégzett, (egyetemek)
- Kossuth Lajos, Zalka Máté Műszaki, Kilián György Repülő Műszaki Katonai Főiskolát,
- Rendőrtiszti Főiskolát,
- Sztálin Akadémiát, Honvéd Akadémiát, SZU belügyi Főiskolát,
- pártfőiskolát (2—3 éves),
- Marxizmus—Leninizmus Esti Egyetem Szakosítót (3 államvizsga),
- BM Idegennyelvi Főiskolát,
- Külügyi Akadémiát,

— más állami felsőfokú technikumot vagy intézetet, illetőleg főiskolát (műszaki, kereskedelmi, ipari, művészeti stb.)
végzett (főiskolák)

b) középfokú végzettséggel rendelkezik az, aki

- gimnáziumot,
- technikumot,
- szakközépiskolát, középfokú szakiskolát,
- középfokú tanítóképzőt, óvónőképzőt, stb.,
- Rendőr Akadémiát, vagy ennek megfelelő katonai-belügyi iskolát

végzett.

1611. A képesítési követelményrendszer határozza meg, hogy az egyes állami vagy szakmai iskolák milyen szintű politikai, képzettségnek felelnek meg.

A szakmai gyakorlatnak a 93. pont alapján történő elismerése esetében a képzettséget az előbbieken meghatározott végzettségi szintek alapján kell megítélni.

273. Az állományból elbocsátottakról más minisztériumok, szervek részére írásbeli információt az utolsó beosztási hely szerint illetékes személyzeti osztály adhat, a minősítés és az elbocsátási javaslat alapján. Az 1952. január 1. előtt történt fegyelmi elbocsátás hátrányos következményei alóli mentesítés a BM IV. főcsoportfőnök hatáskörébe tartozik.

274. Az állományra vonatkozó parancsok készítésének, kiadásának, valamint a kinevezéshez előírt ellenőrzések rendjét a IV/II. csoportfőnök a Személyzeti Munka Rendje mellékleteként annak hatálybalépésével egyidőben adja ki.

275. A személyzeti munkához szükséges nyomtatványok tervezéséről, rendszeresítéséről a BM IV/II. csoportfőnök gondoskodik, azok listáját a BM I/II. Csoportfőnökség által kiadott nyomtatvány-jegyzéken „Személyügyi nyomtatványok” címszó alatt teszi közzé.

Budapest, 1975. március 17.